

V I E N Y B Ė

77 M. 23 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn 7, New York

1963 M. BIRŽELIO (JUNE) 21 D.

Telefonas:
APplegate 7-7257

KAINA 15 C.

Ona Kaskas dainuoja A. Olio pagerbime akademijos metu Jaunimo Centre Chicagoje, birželio 15 d.

Penkeri metai be Antano Olio

Vienas iš žymiausių Amerikos lietuvių — Antanas Olis buvo pagerbtas praėjusį šeštadienį Chicagoje, minint jo mirties penkmetį.

Gerokai peranksti iš gygųjų tarp pasitraukęs, šis taurus lietuvis buvo prisimintas 600 tautiečių būrio, susirinkusio Jaunimo Centre didž. salėje.

Apie velionies darbus plačiai apibūdino net 5 kalbėtojai: Lietuvos atstovas Washingtone Juozas Kajekas, Lietuvos gen. konsulas Chicagoje dr. Petras Daužvardis, Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas Leonardas Šimutis, advokatas Antanas Lapinskas, rašytojas Stasys Santvaras.

Jie visi pateikė prisiminimą iš bendradarbiavimo laikų su Antanu Oliu, duodami įdomių nuotrupų, liečiančių minimą asmenį. Pagrindinę paskaitą apie A. Olį skaitęs — S. Santvaras savo sodžiais įspūdingais ir gabiu mokėjimu perduoti mintį buvo išskirtinas iš kalbėtojų tarpo.

Graži buvo ir meninė dalis, kurioje ypatingai pradžiuogiškai retai mūsų scenoje matos buv. Metropolitan Operos solistės Onos Kaskas pasirodymas. Ji čia, akomponuojant Aleksandrui Kučiūnui, padainavo 4 dainas. Taip pat ir solo dainomis pasirodė ir sol. Jonas Vaznelis.

Smagiai nuteikė ir paskutiniaisiais metais rečiau girdimo "Dainavos" mišraus choro dainos. Diriguojant Algiiui Šimkui, choras sutraukė 4 kūrinius.

Minėjimo pabaigoje žodį tarė jo iniciatorius ir finansuotojas Juozas Bachunas. Jis velionies našlės Veros Oltienės (ji turėjusi atsigulti ligoninė) padėkojo visiems prisidėjusiems prie minėjimo programos ir pakvietė kuklioms vaišėms ir pasišnekučiavimui žemutinėn salėn.

Salėje buvo dalinama naujai išleistas Margučio žur-

nalo (1963 m. birželio mėnesio) numeris, paskirtas A. Olio prisiminimui. Čia į akis mums krito Stasio Pilkos atsiliepiamas apie A. Olį kaip kultūrininką:

"Panašaus neįpareigoto, nesamdyto ir niekeno neigalio — savanoriško lietuvių kultūrai ir garbei skelsti, ginti, kelti — ambasadoriaus ar greit susilauksime,"

Nukelta į 3 psl.

O. Olio pagerbimo pirmoji dalis — pamaldos ir jo kapo lankymas įvyko birželio 9 d. Tą dieną jėzuitų koplyčioje buvo atnašautos šv. Mišios su kun. J. Vaišnio, S. J. pamokslu. Mišių metu giedojo sol. A. Brazis. Po to nuvykta į šv. Kazimiero kapines, kur prie A. Olio kapo kun. J. Vaišnys, S. J. sukalbėjo

Melo burbulais Lietuva "vaduojama"

Frontininkų "tautos vado" redaguojamas Darbininkas paskelbė, kad rusai Lietuvoje išėmė iš altorių šv. Kazimiero paveikslus ir išsivežė.

Kamajų bažnyčia buvo įsakmiai paminėta kaip viena iš nukentėjusių nuo to smurto.

Draugas pačiuo šią Darbininko informaciją kaip aukso pinigą ir padarė lyg kokį sąjūdį už šv. Kazimiero paveikslus, kaip Lietuvos laisvės simbolius, Darbininko informacija rėmėsi pamokslininkai, ypač per šv. Kazimiero šventę. Pagaliau ir lietuviškos radijo

valandėlės informavo Lietuvą apie šį "smurtą" bažnyčiose, apie jų apipilėšimus, o pasirodė, kad jokių altorių apipilėšimų nėra buvę ta prasme, kaip Darbininkas ir Draugas juos išgarsino.

Muencheno lietuviai katalikai, Draugo pranešimu,

net graudingą skundą šv. Tėvui parašė, o pasirodė, kad Darbininkas paleido tuščią burbulą ir iš blefo padarė bemaž tarptautinį sąjūdį. Kamajų klebonas atsklaustas štai ką rašo vienam asmeniui Amerikoje:

"Kazimiero paveikslas yra savo vietoje ir niekas juo net nesidomi. Senas yra prieš dešimtį metų išimtas ir randasi ant zakristijos, nes jau visai nublukęs. Negera, kad Jūsų krašto lietuviai meluoja ar bent melagingais šaltiniais patiki, rašo blefus. Net ir iš radio mano žmonės girdėjo melagingus pranešimus, ar šitu burbulu priartino Lietuvos išlaisvinimą, ar toks blefavimas yra geras ar blogas "sumanymas"?"

Reikia manyti, kad Lietuvos arkivyskupijos valdytojas demontavo Vatikane Darbininko ir Draugo paleistą melą. Gal dabar Darbininkus pasisakys, ar šitu burbulu priartino Lietuvos išlaisvinimą, ar toks blefavimas yra geras ar blogas "sumanymas"?"

Mūsų manymu, melagingų žinių sklaidimas kenkia lietuvių tautos prestižui, nors ir gera intencija būtų tai daroma, ir vadavimo bylai tegali turėti neigiamos reikšmės.

Chicagos lietuviai pagerbia A. Olį šv. Kazimiero kapinėse birželio 9 d.

Miltono Stark pareiškimas

This will clarify certain matters relating to the publication by Manyland Books — 85-37 88th St., Woodhaven 21, N. Y. — of Jurgis Gliuda's House Upon the Sand (Namai ant Smėlio), an English translation of a Lithuanian novel. Although the credit page of this book would indicate the joint effort of two translators, Raphael Sealey and Milton Stark, I have had no prior acquaintance with or knowledge of the former, either socially or professionally. The fact that Sealey's name is linked with mine as co-translator comes to me as a complete surprise, since I alone completed the English text of Gliuda's novel in 1954. From information contained in the Lithuanian Encyclopedia, Sealey, an Englishman married to a Lithuanian woman, had no knowledge of the Lithuanian language before 1955. In allying my name with Sealey's, the publishers have concocted a fictitious literary partnership which has no basis in fact.

Curiously enough, at no time in preparing this book for the press did the author, publisher or phantom collaborator deign to contact me or acquaint me with their plans. A similar disregard of the rights of authorship occurred with the publication of Lithuanian Quartet by Manyland Books last year, in which the story "Dead End Street," by A. Baronas, was alleged to have been translated by Milton Stark and Clark Mills. This, too, is a fiction and a shabby attempt to capitalize on the work of others.

I leave the question of literary ethics as practiced by Manyland Books and their associates open to public discussion in the Lithuanian press.

MILTON STARK

June, 1963

SLA prezidento P. Dargio kalba

PASAKYTA SLA KUOPŲ PARENGIME, BIRZELIO 8 D. NIAGARA FALLS, ONTARIO, KANADOJ

Malonu pasveikinti jus, mieli broliai ir sesės, atvykusius į Niagara Falls, kur žavios gamtos prileglosty vyksta Susivienijimo Lietuvos Amerikoje trijų Kanados kuopų iškylopavimas, į kurį yra atvykusių svečių ir iš Amerikos Jungtinių Valstijų.

Žmogaus prigimtis kiekvieną vilioja į visuomeninį bendravimą, glaudesnius santykius ir artimesnius ryšius. Tokio bendravimo reikalą jaučiame mes, lietuviai, kada esame atitrukę nuo savo tautos ir kada mums tenka gyventi svetimoje šalyje, nors ir labai svetingoje, tačiau vis tik ne gimtoje tėvų žemėje.

Mums visiems malonu susitikti, pabuvoti kartu, užtraukti lietuvišką sartinę ir pasikeisti mintimis. Juk esame tautos broliai ir sesės, mus visus jungia bendra kilmė, praeitis, papročiai, kalba, ta pati tėvynė, mūsų gimtinė, artimųjų ir gimtosios žemės ilgesys.

Tokiais jausmais dabar gyvename mes. Bet nesuklysiu taręs, jog tą jautė ir ankstybesnėje mūsų ateivial, kurie čia Amerikos kontinente pradėjo kurti prieš šimtą ar daugiau metų ir vėlesniais laikais. Jie taip pat suprato ir jautė reikalą palaikyti tarpusavy ryšius, bendrauti ir bičiulautis. Tokiems savo reikalams jie buvo sukūrę ne vieną organizaciją. Jų buta apščiail. Bet, deja, šiandien jų jau nėra. Tik jų paliktieji pėdsakai byloja ar pasako mums, kokiais organizacijomis mūsų anų laikų ateiviai buvo sukūrę.

Tačiau su džiaugsmu, pagalba ir net tam tikru pasididžiavimu šiandien galime pasakyti, kad vienas mūsų pirmųjų ateivių kurinys yra ne tik likęs, bet yra išaugęs į lietuvišką sąžuolą, o jo paunksnyje telkiasi tūkstančiai lietuvių — tai Susivienijimas Lietuvių Amerikoje, kurio nariams mes esame ir šiandien susirinkome į tos organizacijos keltolikos kuopų parengimą.

Povilas Dargis

Vertinu rengėjų gražias pastangas, kad jie šią šventę riša su mūsų organizacijos dabar vykstančiu "Naujosios aušros" vėjumi. Naudodamasis šia proga, bent trumpai noriu paminėti, dėl ko šis vėjus buvo pavadintas "Naująja Aušra".

Kas bent kiek yra susipažinęs su mūsų organizacijos istorija, tai tam turėtų būti žinoma, jog SLA kurė žmonės, kurie buvo pavadinti aušrininkais, atseit, lietuvių tautinio atgimimo laikraščio "Aušros" pasekėjai. Jų apščiail buvo Amerikoje, o tarpe jų net vienas "Aušros" redaktorius, dr. Jonas Šliūpas, dalyvavęs Susivienijimo steigime. Jie visi gyveno "Aušros" skelbimais mintimis ir idėjomis. Kaip žinome, "Aušra" iškeldama Lietuvos garbinę praeitį, kartu skelbė ir lietuvių didesnės vlenybės reikalingumą. Vlenybė buvo reikalinga visai tautai, o ypač išelviams, kurie budami be vadovų klaidžiojo tarp svetimųjų ir tirpo jų katile, ypač lenkų.

Tą negerovę gerai suprato aušrininkai, gyvenantys Amerikoje ir jie nusprendė

Vilijoje potraukis. Pr. metų lapkr. 10 d. kanadiečiai buvo aplankę clevelandiečius. Tad dabar kanadiečiai, belaukdami revizito, sudarė iš Toronto, Hamiltono ir St. Catharines atstovų komitetą su St. Jokūbaičio priešakoje platesnio masto šventei surengti ties Niagara krioکلinis birž. 8 d. Suvažiavo suskrido svečių tiek, kad Marconi salė buvo pilna. Daugliausia buvo kanadiečių. Gaila, kad tolimiesni svečiai pasirodė ne tiek gausiai. Vyravo tikrai clevelandiečių 136 kuopa. O kur kiti? Kur net žadėjusieji?

Iškilingumą padidino Lietuvos Generalinio Konsulo Kanadoi dr. F. Žmuidzino ir SLA Prezidento P. Dargio dalyvavimas.

Ablēm programos daline sklandžiai vadovavo St. Jokūbaičis. Autorototingas ir iš esmės gyvas buvo pagrindinis kalbėtojas SLA prezidentas P. Dargis, iškėlęs gilių minčių ir nurodęs tinkamiausių galimybių susivienijimui plisti.

Generalinis konsulas dr. F. Žmuidzinas tarė trumpą, bet kondensuotą žodį.

padėti gelbėti. Tuo tikslu įkūrė organizaciją, pavadindami ją Visų Lietuvių Susivienijimu Amerikoje. Tai gi mūsų organizacijos gimimas yra praktiškas realizavimas "Aušros" skelbtų idėjų ir minčių.

Slais metais nuo "Aušros" pasirodymo yra sukakę 80 metų. Būdami giminingi su "Aušra" ir norėdami ją paminėti, pagerbti jos stelgėjus ir visus aušrininkus, o svarbiausia, kaip ir "Aušra" slekdami lietuvių didesnės vlenybės, mes šį naujų narių telkimo vaju pavadiname "Naująja Aušra".

Vardas reikšmingas ir simbolinis. Slekiame, kad vėjus būtų mūsų organizacijai lyg nauja aušra jos veikloje ir naujų jėgų augime; turime stengtis, kad šiam skambiam vardu atitiktų mūsų darbai, kitaip sakant, jog vėjus metu pajėgtumėm daugiau lietuvių sutelkti į Susivienijimo elles. Todėl ir kviečiu mlesius brolius ir seses, SLA narius dalyvauti vėjus darbe, padėti daugiau pastangų ir pasistengti įrašyti į organizaciją savo pažįstamus, artimuosius, gimines ir šelmas. Iš patyrimo gerai žinome, kad organizacija auga ir didėja pačių narių pastangomis, jų pakviesių, paskatintų ir jų pačių įrašyti.

Organizacijos plėtimas nėra vien tik vadovybės, bet visų narių reikalas. Mes steliame, kad "Naujosios Aušros" vėjus duotų organizacijai bent tūkstantį naujų narių. Iki vėjus pabalgos dar yra vieneri metai, tačiau jau dabar laikas sukursti, kad pasiektume užbrėžtą tikslą, kad tą tūkstantį lietuvių pajėgtume įjungti į savo gretas...

REMKITE BIZNIERIUS, KURIE SKELBIASI VIENYBĖJE!

KANADOS IR JAV SLA NARIŲ ŠVENTĖ

Supažindinus publiką i. laikuriais žymesniais veikėjais, tapo šauniai pasveikintas ir pagerbtas prezidentas P. Dargis, kadangi perėitą mėnesį buvo pripažintas iškiliausiu veikėju ir jau pagerbtas Chicagoje ir Pittsburghe. Griausmingas vallo ir muoširdus "Ilgiausių metų" sujaudino visus dalyvius. St. Jokūbaičiui gi padėkos ženklai clevelandiečių vardu O. Jokūbaičiui nē įtelkė išsiuvinētą pagal gautą iš Lietuvos pavyzdį rankšluostyje Lietuvos himno tekstą. Labai prasminga ir neužmirština dovana.

Malonu konstatuoti, jog nei viena programos dalis nebūvo peritga, nei "nevėsinio" nuotalkų tuščiomis pauzėmis.

Koncerte solistės bei grupės pasirodė po du kartu. Beveik visi koncertantai iš Toronto, tik Jokūbaičytės iš Clevelando. Programos numeriai išmaningai surikiuoti.

Sopranas F. Sriubiškienė dainavo Kačanausko — Val gražu, gražu, Šopagos — yra šalis, Kavecko — Na, tai kas, Chopino — Ruduo, op. 3, G. Verdi — Ariją iš "Traviatos". Technika ir maneros parodė didelę patirtį. Rimtas įsigilnimas į turinį ir salkus gražmenų atskleidimas dailiomis priemonėmis galiojo kiekviename kūrinyje. Muzikinis valzdavimas jautrinai pabrėžiamas.

Dvi seselės — M. ir F. Jokūbaičytės šoko Mozūrą ir Karišką šokį. Dar ne suaugusios, bet jau tikros baletrinos, Stillingal apsirergusios, tiksliai išbulbulintais judesiais, leplomis figūromis, puikiai suderintais žingsneliais bei pozomis, visą laiką pavelkė žiūrovus.

Idomi ir pakankamai drąsi buvo smuiklininkė B. Benkauskaitė F. B. Accoloy — koncerte No. 1 minorinio A. Abi rankos išlavintos, operuoja laisvai ir nuotaikingai, stipresnio raizkumo momentai, lygliai kaip ir variacijos ar pareigos nesudaro jokių kliūčių.

RETO TALENTO "SOLISTĖ"

Chicagoje 3 metų amžiaus mergytė Irutė Glečliūtė pasižymi muzikalumu. Tą pastebėjusi jos mamytė išmokino vaitkiškų dainelių, ir akompanuojant sąžuolui Stelmokui, į ilgo grojimo plokštelę įdainavo 8 daineles: Aš žinau — A. Ilčiuko, Audronė ir voveraitė — J. Bertulio, Kur bėga šešupė — Č. Sasnausko, Vėjo dukra — St. Šimkaus, II-je pusėje; O, atsimeinu namelį — J. Bertulio, Rūta ir katinėlis J. Bertulio, Mamytė — O. Schima ir Lietuva — J. Bertulio.

Triju metu amžiaus Irute, kurios tėveliai Gečiai suruošė jos plokštelių krikštynas, dalyvaujant muz. J. Bertuliui (dešinėje) ir jos akompaniatoriui A. Stelmokui.

Pagaltau, V. Turūtos pastangomis sėkmingai žengė pirmyn "Gintaras" atliko Jonkelį, Žlogellus ir Vestuvių pošką. Pagirtini akuratus deriniai, kas gerokai skiriasi nuo daugelio kitų grupių.

Gyvumo, mikių pošūkių, gero ritmiškumo, skaidraus, švlesaus nusiteikimo buvo kaip tik tiek, kiek reikiā. Akordeonu šokius lydėjo Dimskis, jaunutis, bet patikimas, savarankis ir muziklškais mosais užbūriąs.

Visus kitus pianu lydėjo D. Skrinskaitė, dažnai dalyvaujanti įvairiuose koncertuose. Talentinga pianiste, priekiaštų jei beveik nerastume. Beje, kiek seniau eko rašyti vlenoje platesnėje recenzijoje; kad esanti perdaug rimta. Dabar jau meilil šypsoi.

Vis solistai ir šokėjai apdovanoti gėlėmis.

Vėliau — smagūs šokiai ir broliškios valšės. Rimtai vertiname puikų kanadiečių žygį, naudingą šventę. Esame labai dėkingi.

VLADAS BRAZIULIS

* Kun. Vytautas Bagdanavičius išrinktas Chicagoje veikiančio Pedagoginio Lietuanistikos Instituto rektorium.

Prieš tai įsai Institute dėstė tautybės filosofijos tautybės sampratos ir tautinės individualybės kursą.

Ligšiol Institutui vadovavo dr. Alb-Liaugminas. Akivalzdinio mokymo direktorium ir toliau paliktas Domas Velička, o neakivalzdinio mokymo direktorium išrinktas Ignas Serapinas.

* Dr. Mykolas ir Alena Deveniai, kurie nuolatos gyvena Kalifornijoje, šiuo metu lankosi rytiniuose Amerikos krantuose. Į Kaliforniją žada sugrįžti tik kitą mėnesį.

New Herald 1963 m. gegužės 9 d. pirmame puslapyje įdėjo šelmos nuotrauką ir parašė, jog tai yra "Young Recording Star".

Amerikiečiai galisi, kad Irutė neįdainavo angliškai.

Tokio amžiaus "solistės" įdainuotos plokštelės muzikos istorijoje dar neturėta. Aiški Irutės tarėna gali būti vaikams pavyzdžiu.

* Komp. Vlodo Jakubėno fortepijono mokinių rečitalis įvyko birželio 7 d. Chicago Jaunimo centre

EDVARDAS ŠULAITIS
 Vienybės redakcijos ir administracijos atstovas
 Chicagoje ir jos apylinkėse
 1320 S. 48th Court, Cicero 50, Ill. Tel. OL 6-1357

Lietuviškoje Chicagoje

* J. Venclova, Vienybės bendradarbis, buvo apiplėštas birželio 15 d. belipant iš autobuso dienos metu. Apiplėšimą įvykdė 4 negrai, o jiems pagelbėjo autobuso šoferis, kuris užstojo išlipimo laiptelius. Atėmė 90 dolerių.

* Jaunimo Centro Studentų ansamblis atliko programą švedų dienoje, įvykusioje birželio 16 d. Geneva, Ill.

* Austė Paliokaitė JAV Liet. Studentų Sąjungos c. v. sekretorė, baigė šv. Ksavero kolegiją, įsigydama bakalauro laipsnį.

* L. T. S. Korpi Neo-Lithuania filisteriai, senjorai ir junjorai birželio 9 d. turėjo išvyką filisterio dr. L. Kriaučiūno rezidencijoje Palos Park. Dalyvavo arti 100 žmonių.

* Leonardas Vallukas birželio 15 d. viešėjo Chicagoje, grįšdamas iš Washingtono į gyvenamąją vietą Los Angeles. Jis su grupe kitų tautiečių Washingtono rūpinosi Lietuvos laisvinimo rezoliucijų pravedimu JAV Kongrese. Vallukas apie savo žygį padarė pranešimą birželio 15 d. vakare Jaunimo Centre įvykusiame susirinkime, kuriame dalyvavo apie 25 žmonės. Kalbėtojas pasakojo, jog tuo reikalu Washingtono buvo kontaktuota daug senatorių ir kongresmanų pažadėjusių paramą rezoliucijų pravedime. Delegacijos sudėtyje buvo ir ALTo gen. sekretorius E. Bartkus, nors pats ALTas šioms rezoliucijoms nepritaria.

Chicago muzikos mylėtojai pagerbia muz. J. Bertulį jo 70 m. amžiaus sukakties proga. Muz. Bertulis pirmas iš dešinės.

Balfininkų susirinkimas ir gegužinė

BALFo centro reikalų vedėjui kun. L. Jankui viešint Chicagoje, birželio 13 d. Jaunimo Centre buvo sukvietas vietos BALFo veikėjų ir spaudos atstovų susirinkimas, norint painformuoti bei pasiinformuoti šią organizaciją liečiančiais klausimais.

Platų apžvalginį pranešimą padarė pats svečias iš New Yorko — kun. L. Jankus.

Susirinkusieji vėliau pabėrė atvykėliui iš centro klausimus ar padarė savas sugestijas šalpos darbo gyvinimui. A. Dzirvonas pareiškė pageidavimą, kad BALFo direktoriai išvystytų didesnę veiklą, o taip pat davė mintį, jog gal būtų naudinga BALFo centrą perkelti į Chicag'a.

Dar kalbėjo dr. K. Drangelis, J. Jasaitis, prel. K. Razminas (buv. BALFo Igailotnis Austrijoje), K. Drunga, A. Gulbinskas, J. Daukus, V. Šimkus, kun. A. Trakis ir kt.

Savo tollmesnėse pastabose, kun. L. Jankus nusiskundė įvairių lietuviškų fondų gausumu, kas nutraukia dolerius nuo BALFo kišenės. Jis suskaičiavo net 31 tokį fondą. Kun. Jankus taip pat ragino labiau remti Punsko liet. gimnaziją, kuri gaunanti mažiausią paramos.

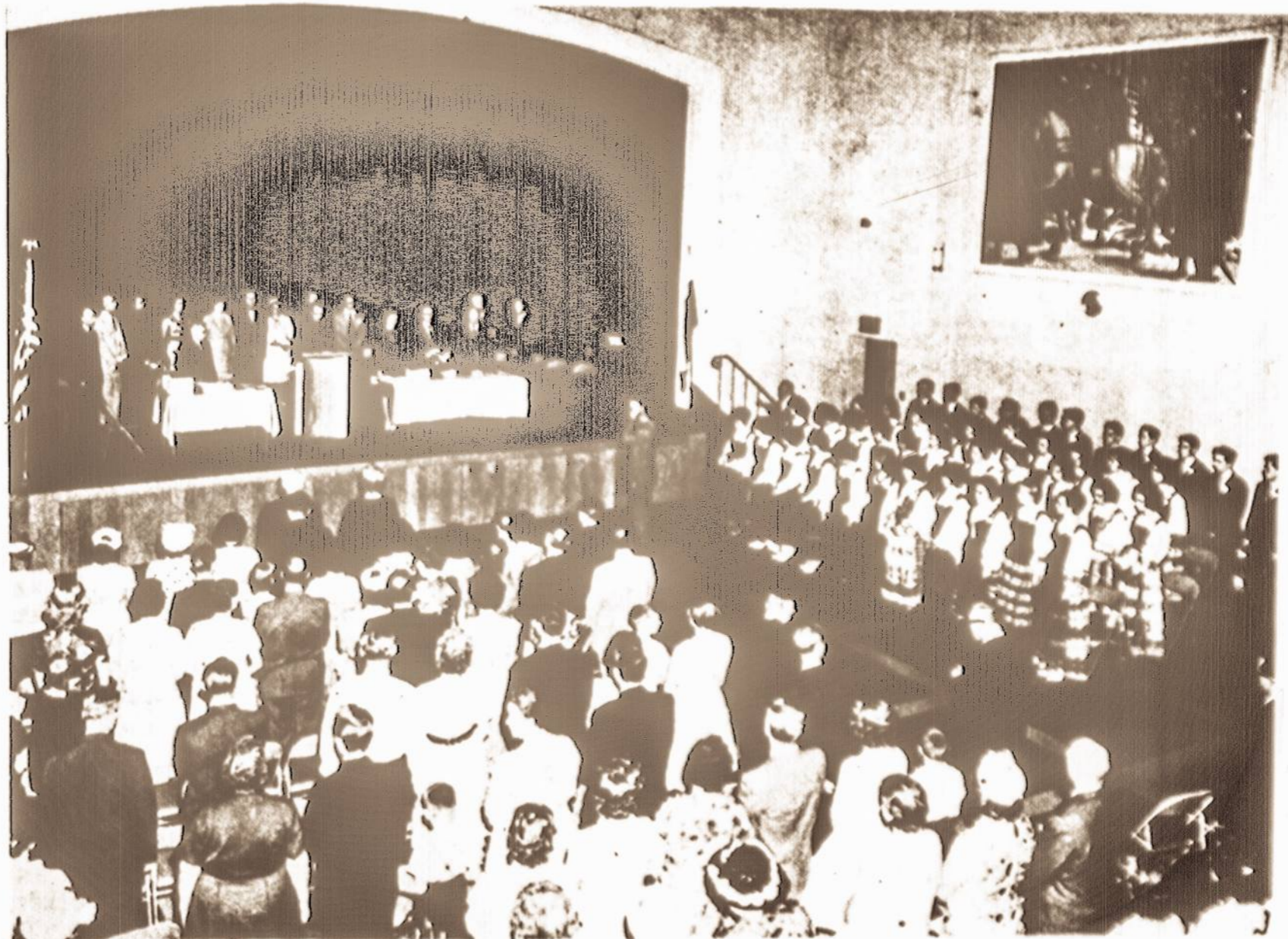
Kun. L. Jankus buvo pagrindiniu kalbėtoju Chicago BALFo apskrities susirinkime gegužinėje birželio 16 d. Bučo darže.

Čia gražus oras suviliojo apie 2,000 tautiečių, kurie prie baro, virtuvėje ir loiterijos staliukų paliko vieną tūkstantinę. Didelėje greitime tuštėjo bonkos ir nyko dešrelėx. Savo kūnus pavalgydinę ir pagirdę tautiečiai tuo pačiu atidavė duoklę BALFui, kuris turės lėšų tęsti savo labdarinę darbą.

E. S.

Kun. L. Jankus kalba Balfininkų susirinkime Chicagoje.

Chicago Aukštesnės Lituanistinės Mokyklos garbės prezidiumas, abiturientai ir svečiai diplomų įteikimo iškilnėse kurio įvyko birželio 2 d. Jaunimo Centro didžioje salėje.

E. Degučio nuotrauka

Dviejų sukakčių kuklus minėjimas

Labai turtingas parengimais praėjusis savaitgalis Chicagoje gerokai išblaškė tautiečius, taip kad kai kuriems subūvimams teko pasirinkti nelabai tinkamas datas ar pasitenkinti kukliu dalyvių skaičiumi.

Penktadienio vakare Jaunimo Centre įvykęs Lietuvos karaliaus Mindaugo 700 m. mirties ir 23 m. lietuvių tautos kančių minėjimas buvo vienas tokių "nuskriaustųjų". Šis Chicago Lietuvos Tarybos rengtas minėjimas tesutraukė tik nepilnus 200 žmonių.

Pats minėjimas buvo pradėtas Jaunimo Centro sode lyje prie žuvusių už Lietuvos laisvę paminklo. Kaip įrašyta programoje, tai buvo "Lietuvos kankinių, žuvusių nuo okupantų rusų komunisto Tėvynėje ir Sibire pagerbimas".

Čia užkurtas aukuras, padėti 3 vainikai, paskaityta

malda — eilėraštis (tai atliko Rima Skorubskaitė), sugiedota Marija, Marija, Don Varno veteranų posto nariai nešė vėliavas ir iššovė 3 salves.

Ši minėjimo dalis gal ir buvo pati įspūdingiausia. Persikėlus į salę ir, su geroku pavėlavimu prasidėjus antrajai daliai, kai kurie dalyviai skundėsi negalėję atsikratyti miego.

Nuobodoka buvo Lietuvos pasiuntinybės Washingtono patarėjo dr. Stasio Bačkio paskaita. Nebūdamas kalbėtoju ir nepasistengęs kalbėti į mikrofoną, paskaitininkas nesugebėjo tinkamai perduoti iš anksto pasižymėtų minčių. Dviejų sukakčių suplakimas čia kalbėtoju buvo per kietas riešutas, kuris klausytojams atiduotas neperkastas.

Lietuvos gen. konsulo dr. Petro Daužvardžio žodis buvo trumpesnis, bet įtikinamesnis. Kalbėtojas pažymėjo, kad gražus birželis lietuvių tautai yra tapęs baisiuoju, siaubinguoju birželiu. O pabaigoje konsulas dėstė: Kreipiamės į civilizuoatą pasaulį, prašydami užtarimo, kad mūsų tautai būtų grąžintos teisės, kurios pagal tarptautinius dėsnius jai priklauso.

Minėjimą atidarė ir jam vadovavo Chicago Lietuvos Tarybos pirm. teisėjas A. F.

Wells, kuris perskaitė (tik angliškai surašytas rezolucijas aukštiesiems JAV pareigūnams.

Iš salės pasigirdo balsas, kad rezolucijos būtų perskaitytos ir lietuviškai, tačiau A. F. Wells nusiskundė, kad jis tai negali atlikti, o dar pridėjo, jog salėje visi supranta angliškai.

Išskirtinai pažymėtina labai bloga programos pravedėjų lietuvių kalba, kuri vietomis klausytojuose sukėlė

juoką, vietomis lyg ir liūdesį. Šis minusas gerai sumenkino ir taip jau gana kuklų minėjimą, į kurį "dėl kitų įsipareigojimų" neatvyko abu kviestieji žymieji amerikiečiai: JAV senatorius Paul H. Douglas ir III distrikto kongr. William Murphy.

Minėjimo įspūdi kiek sustiprino meninėje dalyje pasirodžiusi sol. Prudencija Bičkienė ir Chicago Lietuvos Operos Choras. EDV. S.

Catskill kalnuose

Druskonie Hall

Vasarvietė priima užsakymus. Ideali vieta atostogoms, savaitgaliams, iškyloms. Geras poilsis, gera lietuviška virtuvė, lietuviški koldūnai.

Rašyti: MRS S. KRAUNAITIS, ANDES, N. Y.
 Telefonas Andes, N. Y. 676-2781

FESTIVAL RESTAURANT & BAR

Pietūs ir vakarienė
 Jaukus baras
 Salė susirinkimams
 vestavėms ir
 pobūviams
 Gali tilpti 200 žmonių
 LIETUVIŠKIEMS
 suėjimams nemokamai

VACYS STEPONIS
 Savininkas

40 East 26th St. New York City MU 3-2928

Haven Realty

JUOZŲ ANDRIUSIO APDRAUDOS ĮSTAIGA

Patarnauja perkant ir parduodant namus, įvairiuose apdraudimo reikaluose, užpildant (Income) taksus.

J. ANDRUŠIO TRAVEL BUREAU

Parduoda bilietus visomis susiekimo priemonėmis į visas pasaulio vietas. Money Orders.

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N.Y.
 Tel. YI 7-4477 Atdara kasdien - 9 v. r. ikj 9 v. v.

VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world established by Juozas Paukštys in 1886, is published weekly by Valerie Tysliava and Juozas N. Tysliava at 192 Highland Boulevard, Brooklyn 7, N. Y. Tel.: APplegate 7-7257. Executive Editor: Valerie Tysliava, Editor: Salomeja Narkėliūnaitė; Senior Editor: Vytautas Širvydas. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office of Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Three weeks' notice is required to change a subscriber's address. Advertising rates on application. All rights are reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts submitted are subject to editing by the Editor.

MES

Atkelta iš 1 psl.

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

O aš juntu: visi mes čia tik laikinai,
O po mūsų — nieko įdomaus!

Aistis "vienybiskai" (arba "tysliaviškai") pasakoja Draugo skaitytojams: "Okupacijoje tauta lieka tauta. Jai reikia gyventi, nes jau tokia tautos paskirtis ir tikslas. Jei manęs kas paklaustų, kaip geriau: ar kad okupantas pats vienas Lietuvą valdytų ir engtų, ar kad per maskolbernius, tai nė nemirktų! Jėgęs (puikiai zinodamas, kad savas šuva visada skaudžiau kanda) asmeniškai atapsistočiau prie antrojo atvejo, manydamas, kad čia yra progų parsidavėlių tarpan įsimašyti ir doriems lietuviams, o parsidavėlis gali pakeisti nuomonę."

Mūsų skaitytojai žino nesųki cituotą prof. Maceinos paraiškimą, kad tautos istorija nesustojo, būriui išeivių tėvynės sienas užsienin peržengus. Žino ir cituotą amerikiečių posakį: He who fights and runs away, may come back to fight another day, Aistis prisimena ir mūsų dažnai cituojama Mickevičiaus Konradą Valenrodą. Sako, "klasių kova" (partizanų karas?) pareikalavęs po 25,000 iš abiejų pusių (taip apskaičiavo Šarmaitis Lietuvoje). Tautinis santykis, tačiau, buvęs: 98 lietuviai, 2 rusai. Todėl sako: Čia reikėjo ne taupumo, bet šykštumo, nes kalba eina apie lietuvišką kraują (kurio ir taip nedaug) — kai tautiečių nebus, nebus ir tautos! Geriau 49,000 gyvų lietuvių, negu 49,000 kapų.

Aistis toliau pasakoja: "Esu labiau linkęs už pavienę atsparą... Atsparos (prasme-nenugrįsti nuo kojų) viltys turi remtis į pačią Lietuvą, nes tenai, ir tik tenai (atsiminkime prof. Maceiną!) glūdi josios prisikėlimas. Mes gi — nuo kamieno atkiristos skiedros." Žydų patarlė sako: Geriau žydas be barzdos, negu barzda be žydo. Geriau tauta be nugarą jai atsukusios išeivijos, negu išeiviai be tautos.

Na, ką gi — sveikiname Aistį dėl "vienybiskų" minčių. Mūsų giliu įsitikinimu, visi atkaklūs, sąmoningi, protaują ir savo tautą mylį lietuviai išeivijoje širdyse taip galvoja, nes čia jų "engagementas," nes žino, kad šiuo sunkiu ir tragišku tautai momentu, gali būti, ir "maskolberniai" lietuviai! Taip bent manė vėlionis Tysliava, taip manė ir vėlionis, vienas rimčiausių mūsų istorikų, prof. A. Šapoka. Istorija nesustojo išeiviams tėvynės sienas užsienin peržengus. Tautos Herkus Mantai (šiandien jų ginklas — ne kardai!) bėi Konradai Valenrodai kovoja kuo gali, kur gali ir kaip gali. Jei išeivijos didingieji rašytojai ir politikai to nepastebi — vaje jiems! Tačiau, tai pastebi tie senieji Amerikos lietuviai, kurie atsimesna kaip tauta sykį gyvena carų žnyplėse — ir išliko, ir pažangos darė, o kai istorijos valanda išmušo, laisvę gavo, Amerikos lietuviams padedant!

Poetė J. Degutyte Lietuvoje, tarytum apie tėvynę ir jos išeivius rašo:

Užgniaužus giėsmę ir paslėpus dangų,
Tu man pati brangiausia!...

Išėik ir neškis džiaugsmą savo su savim,
Ir grįžk, jei kartėlį reikės kur nors pamesti!

Girnakalis

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

Mūsų girios

"Mūsų girios" — toks Lietuvoje eina mėnesinis žurnalas. Jo tiražas — 12,140. Į vakarus jo patenka, rodos, apie 20 egz. Paimsimė jo šių metų gegužės mėnesio numerį ir paklaidsime po Lietuvos girias.

Atsiverčiame pirmąjį lapą. Vedamasis: "Darbas — žemės grožis." Pradedama taip: "Tik praverk savo kambario langą ir pamatysi — kokia graži mūsų žemė!" Toliau sužinome, kad "kiekvienas turime savo tėvynę. Visoje didelėje žemėje savo brangiausią žemę, kurią labiausiai mylime, už kurios likimą esame atsakingi sau ir visiems, kurie gyvena kartu su mumis ar ateis po mūsų." Taip apie tėvynę tarybiniai žmonės pakalbėję, toliau prisimena darbo rankų uždavinius, partijos nurodymus, statomą komunistų santvarką ir pabaigia: "Kiekvienas atneškime savo dalį papuošti ir praturtinti mūsų žemę. Mūsų šaliai. Mūsų tėvynei Tarybų Lietuvai."

Toliau patenkame į paukščių būrį Nemuno deltoje pavasarį. Plotas išraižytas intakais, atsakomis, pelkėtiais, nendrėmis apžėlusiais pakraščiais. Dabar pavasaris. Įvairiausių vardais daugybė paukščių užimti gyvenimo rūpesčiais. Žmogus turi teisės jais pasigėrėti ir stebėti jų gyvenimą.

Čia pat B. Voronovičius mums aiškina, kad gali būti natūralioji ir dirbtinė aplinka. Politrukas visokioje aplinkoje randa progos pacituoti Marksą ir priminti, kad "komunizmas atveria neribotas perspektyvas radikaliai atnaujinti..." ir t.t.

Bet va — "vingiuoja žydras Želsvės kaspinėlis." Kas ta Želsvė? Nagi, upeliukas, išteka iš Zaltyčio ežero, įteka į Sešupę, apaugęs karklių kupetynais. Pavasarį kiekvienas krūmas pilnas gyvybės. Pakraščiu eina platus "vieškeliuokas." Tai barsukų takas. Antai — ūdrys puotos liekanos. Atsargiai — Zaltyčio ežere plaukioja gulbės!

Rietaviškiai pasakoja, kaip jie augina egles. Po karo tebuvo kelmynai. Dabar per septynis metus apželdino 3,315 hektarų. Eglaitės jau praaugo du metru, pušaitės dar aukštesnės.

"Keliaujantiems po Žemaitiją" patariama aplankyti turtingą ir seną parką prie Varduvo upės. O aukštaičiuose prie Šventosios miškuose perelėta žiemą žmonės maitino 1,500 stirnų, 180 briedžių, 70 bėbrų ir kitokios gyvybės. Pernal Anykščiuose pasodino 1,000 klevų.

Sutiktas rašytojas V. Dautartas pasakoja apie ežero gelmę pasilaidojusį lėktuvą perelto karo metu ir apie gulbę, prieblandoje baluojančią Žilvino putomis. Pasakoja, kaip jis meškeriojo upėtakių.

"Ei linksmas rundas geltonas laivelis, žalių šilkų žėglėliai" — turistai iriasi Kuršių mariomis. Štai Juodkrantė, Pervalka, Preila, Nida, bet ir — Rybačij, Zelinogradsk, Muromec, Matrosovo...

Kažkur paežery randame meškeriotojus. Sužinome apie vieną įdomiausių mūsų upių žuvų — kiršlį. Ten vėl — sodininkai kalba apie dekoratyvinius krūmus — lanksvas, kurių esą daugiau kaip 100 rūšių.

SPAUDOS SKILTYSE

Per pirmuosius mūsų šimtmečio 40 metų Antano Smetonos veikla tiek susijusi su Lietuvos gyvenimu, kad nebuvo žymensio visuomeninio, kultūrinio ar politinio įvykio, kuriame jis nebūtų dalyvavęs, ir tai dažniausiai ne eiliniu, bet vadu. Jo veikla buvo gili ir plati: jis visuomenininkas, laikraštinių, kultūrininkas, politikas, valstybininkas — jis visur, kur siekiama Lietuvos ir jos tautos gerovės. Tokiu būdu jam teko pasidaryti ginčų asmenybę — gali būti, dėl jo daugiausiai ginčijamasi, negu dėl bet kurio kito žymaus lietuvių veikėjo. Vieniems jis žymus ir nusipelnęs veikėjas, kitiems — žmogus, daugiau Lietuvai bloga, negu gera padaręs. Yra tokių, kurie Smetoną norėtų visai iš Lietuvos istorijos išbraukti. Kokios priežastys šitokius ginčus kelia? Žinome, kad kiekvienas žymus asmuo yra ginčų dalykas, dėlto, kad vertintojai kiekvienas turi savo mastą. Tokiu būdu, asmens kontroversiškumas kyla ne tiek iš paties asmens veiklos, kiek dėl masto ir būdų, kuriais šis asmuo ir jo veikla vertinama.

Iš A. Merkello monografijos
Antanas Smetona

Prezidentas Kennedy susilauks nemaža prielankumo savo kalbai, kurioje piliečius

Kovo 7 d. 4 val. po pietų į Žuvintą grįžo pirmosios gulbės. Šiomet buvo labai sunki žiema, nelengvas ir pavasaris, bet Žuvinto paukščių tėvonija vėl kupina gyvybės.

Bekelaudami užtikame ir miško darbininkus. Jie susirūpinę turistui ne visada įdomiais reikalais: kaip spartinti miškovartą, tręšti medelynus, ugdyti medienos tūrį.

Kiek sustojame prie iliustruoto pasakojimo apie mūsų miškų kerpes. Sutikti medžiotojai ir gamtos mylėtojai negali turistams patarimų, daug ko papasakoja. Šventijoje buvo apsisistojusios gulbės, Pakruojų matė teleutką — iš Sibiro atvežtą keistos rūšies voverę.

Vienam pavyko per žiemą išmaltinti varnėną, kitas matė šunį užpuolančius ožius. Palei Anykščius pagavo brakonierių ir labai įspūdingai nubaudė. Zarasuose auga storas ažuolas — tikras Stelmuzės ažuolo broliukas. Trakų rajone auga apie 30 metrų aukščio sena kriaušė. Girininkas pasakoja, kaip jį buvo miške užpuolę usuriniai šunys. Na, bet jau ir nubodo, o jie vis dar turi ko įdomaus pasakyti.

Visai taip, kaip įžangos žodžiai: "Tik praverk savo kambario langą ir pamatysi — kokia graži mūsų žemė!" Ten — mūsų tėvynė. Gal ten šviečia saulė, gal ten oral aptemę, — vis tiek į ten kuo plačiau siel praverkime langus.

Grafomanija

"Anglijoje kasmet pasirodo apie 16,000 naujų knygų. Tai tėra 5% to, kas atslūnciama leidėjams. Iš pristūnciamų rankraščių 85% visai netikę spaudai. Leidėjų žiniomis, iš 40,000,000 suaugusių žmonių apie 250,000 'kuria ir slūncia redakcijoms ar leidėjams' (J. Ciccenas taip rašo "Naujienose," š. m. birželio 15).

O kaip mūsų tarpe, kelintas procentas rašančiųjų pastekia spaudos puslapius?

Chicagoje marijonų leidžiamas toks "Kristaus Karaliaus Laivas." Štai jo "poezijos" pavyzdys (iš š. m. nr. 25):

Tai — sapnai:
Kai tėviškės sodas žydėjo,
Medus kvėpėjo klijimuos,
Strazdai ir garnai
Mokino pakilti su vėju
Silpnais sparnais
Jaunimą...

Raudonoji saulė
Sudegino tėviškės trobas,
Tikra apgaulė
Kankina,
Slaubur surakinti
Vaikėliai ir jų tėvai,
Raudonieji grobiai,
Naikina.

Taigi, visi dirba "lietuviškus darbus."
Kaip kas išmano, taip dirba. Popieriaus negalla. Ne taip, kaip pas anglus.

THE WALL STREET JOURNAL

VIENYBĖ, 1963 m. birželio 21 d.

Ne mūsų lėšomis mums naudingumas

Draugo kor. Washingtone praneša neįvardinto kongresmano iš Amerikos vyriausybės sluoksnių susilauktą Europos tremtinių politinės veiklos aiškinimą. Sako, visus laisvės komitetus finansuoja privačios organizacijos, kurios nustato jų dydį. Darbininkas iš vokiečių Rheinischer Merkur newyorkiško korespondento paryškina: Finansinė parama eina per privatinę organizaciją, bet teikiama iš Central Intelligence Agency sumų. Reiškia, Lietuvos Laisvės Komitetas užsilaiko ne iš Amerikos lietuvių aukų. Šie teužlaiko savo ALTą, kuris teikia paramos ir VLIKui.

Toliau kongresmanui aiškinta, jog politinės tikrovės šaltas vertinimas dabar nekelia jokių vilčių, kad JT priims rezoluciją, reikalaujančią ištraukti iš okupuotų kraštų Sovietų armijas ir suteikti jiems laisvus rinkimus. Draugo kor. rašo: JAV Kongreso sluoksniuose manoma, kad pastangos užpildyti Atstovų Rūmus ir Senatą rezolucijomis, kurios reikalauja Amerikos vyriausybės pastangų JT Pabaltijo kraštams išvaduoti, gali sukelti nemalonią reakciją. Afrikančių ir azijiečių palankios nuomonės įsigijimas čia būtų svarbesnis, negu senatorių-kongresmanų „prispyrimas prie sienos“. Naujienos ir Vienybė vieninteliai Amerikos lietuvių laikraščiai abejingai ir šaltai žiūrį į rezolucijų tvaną. Dabar, matyti, ir Draugo korespondentas mano, kad rezolucijos būtų indų pasakėčios įkyrioji muselė; sykį ejo dramblys per upę tiltu ir kai kiton pusėn laimingai perėjo, ant jo sedėjusi ir sykiu žyglavusi muselė sušuko: Žiūrėk, kaip mes tiltą sudrebino!

Am. Liet. Tautinės Sąjungos seimas St. Louis nepasizymėjo kūrybingomis mintimis. Skelbiama, būk „giliai išnagrinėta ir išdiskutuota“ menamieji „kultūriniai mainai“ su lietuvišiais Lietuvoje, bet priimtoji rezolucija yra „girdėjo skambinant, bet nežino kur“ rūšies. Pavyzdžiui, kai dainininkas Verikaitis kur sudainuoja Klovos „Pilėnų“ operos Udrio ariją, išelviai lietuviškai nedviprasmiškai po du ir tris syk išaukia jį pakartoti. Jei Klova, ar visa opera atvyktų pas mus Amerikon, ką Am. Liet. Tautinė Sąjunga darytų? Piktietuotų su baslais rankoje, su pagieža okupuotam broliui širdyje?

Naujienos sako, kad Tautinės Sąjungos seimui E.

BOSTON MONITOR APIE POPIEŽIU JONA XXIII

Pagarba mirusiam popiežiui Jonui XXIII-jam žymi visuose pasaulio kraštuose, net Maskvoje (tik ne Kinijoje). Gal būt, žmonija pastebėjo velionio politinę liniją tarp tautinėje arenoje, kad ji prisidėjo pakeisti orą Vakaruose, lyglagrečiai su Stalino nuvertinimu raudoname pasaulyje. Gal būt, atoslūgiai būtų ir be jo savaime vykę, bet velionis, visgi, atvėšino Vatikano karštį šaltajam karui, pasukdamas labiau taiką daryti. Atrodo, jis stiekė rasti (pasisekimų-nepavykimų bandymo keliu) būdų taikingam sugyvenimui, kuris būtų teisingas abiem pasauliams, Vakarų ir raudonajam. Jei De Gaulle pažiūrta teisinga, kad Sovietija tikrovėje esanti Europos valstybė ir savo ryšį junta, velionis bene bus daug prisidėjęs praversti duris, Kinams vis ant kulnų rusams lipant, vieną gražią dieną šie gal bus dėkingi už pravertas duris.

Bartkus, kalbėdamas apie ALTą, tekėlė mintį vaisinti šioje organizacijoje politinius blokus ir vesti vidinę partinę-srovinę kovą, kuomet ALTo, tiek daug naudos davęs pagrindas yra „savanorišku susitarimu, bendromis jėgomis“ ginti mūsų tautos politinės laisvės teisę. Tai puikiai suprato senas Amerikos lietuvis, velionis adv. Olis, po kelerių metų „dykros“ vėl Tautinę Sąjungą įjungęs į ALTą. Deja, dabar šioje Sąjungoje negausu senųjų Amerikos lietuvių politinio išmintingumo ar sumanumo. Kaip seniau, taip dabar Vienybė vienintelis liberalinių tautininkų, plačios tautinės minties centras, kur dar iškyla sveikesnių politinių ir kultūrinių idėjų, taip išelviams taip broliams Lietuvoje.

New Yorke įvyko šesų ar kiek Am. Liet. Socialdemokratų Sąjungos kuopų suvažiavimas. Seniau jį vadinosi Am. Liet. Socialistų Sąjunga, bet iš Lietuvos atvykę socialistai ją susocialdemokratino. Naujienos pabrėžia, kad 1896 m. partija Lietuvoje programon įrašė nepriklausomos Lietuvos valstybės reikalavimą. Amerikos socialistai Visuotinaje Amerikos Lietuvių Seime 1914 metais tai pamiršo ir, pasak Naujienų: „Pravedė rezoluciją, reikalaujančią pripažinti lietuvių tautai valstybinio (?) apsisprendimo teisę.“ Tai padarė, norėdami paniekinti liberalų tautininkų vadą dr. Šliūpą, kuris toli gražu dar pirm socialdemokratas iškėlė nepriklausomos Lietuvos valstybės reikalavimą (New Yorke išėjusioje lenkų kalba 1887 m. knygutėje „Litwini i Polacy). Dabar ir Amerikos ir Lietuvos socialistai sugrįžo prie 1896 m. partijos programos.

Vienybei einant 27 metus, Kaune slapta (carovaldžios metu) susiorganizavę ateitininkai sušaukė New Yorke Amerikoje gyvenančių narių konferenciją. Darbininkas rašo: „Itakos šiai ideologinei organizacijai jau yra padariusi nutautinanti nelietuviška aplinka Amerikoje, jos kultūra ir papročiai, naujos idėjos ir kryptys. Yra atsiradę net skirtumų tarp senesnės ir jaunesnės kartos.“ Atsiminimuose apie keltionę Amerikon, dr. J. Grinius Europos Lietuvoje prisimena du atveju, kuriais ateitininkai negalėjo sekmadienį net mišų išklausti ateiti, nes pagrijojo nuo vakarykščio „amerikietiškos“ mados baliuko. Darbininkas mano, ateitininkai visada yra eję gyvenimo priešakyje. Ką žin? Konferencija, matyti, net nesvarstė kaip, pavyz-

A. Olio minėjimo Chicagoje programos išpildytojai su keliais žymesniais svečiais. Pirmoje eilėje stovi J. Bačiūnas, L. Vanagaitienė, O. Kaskas, J. Kajeckas ir kt. Gilumoje matomos scenos dekoracijos, kurias paruošė dail. A. Kurauskas.

Publikos dalis A. Olio minėjime. Pirmoje eilėje matyti adv. A. Lapinskas, pianistas A. Kuprevičius iš Clevelando ir kt.

džiui, prieiti prie to 9,500 jaunimo (studentų), kurie mokosi 50-ties rūšies inžinieriais tapti Kauno Politechnikos Institute. 1911 metais Kaune, kad ir slapta, ateitininkai organizavosi, nežiūrėdami neigiamos aplinkos: 1963 metais New Yorke jų sekėjai nusilenkė neigiamai aplinkai Amerikoje ir Lietuvoje.

Chicago mūsų filatelistų draugija suruošė parodą, kurios pirmąją dovaną už tikrai puikų Lietuvos ženklų rinkinį teisėtai laimėjo philadelphietis Walter E. Norton.

ARENA, nr. 12, egzilų rašytojų PEN centro žurnalas, leidžiamas Londone, Anglijoje.

Su šiuo numeriu žurnalas jau pasirodo pilnus dvejus metus ir įsai platinamas daugiau kaip 70 kraštu.

Šį numerį redagavo grupė rašytojų, kurių tarpe yra ir Algirdas Landsbergis iš New Yorke.

Sekantis numeris skiriamas albanams. Bet šalia jų, dar rašys ir lenkas Jozef Wittlin bei lietuviams gerai pažįstamas Aleksis Rannit.

Keturioliktajame numeryje, kaip pranešama, bus ispanų kultūros ir literatūros naujienų, o po to specialų dramos numerį redaguoja Algirdas Landsbergis.

Be Antano Olio...

Atkelta iš 1 psl.

maidas, o adv. A. Lapinskas trumpai papasakojo apie velionies veiklą. Margučio radijo programos vedėja Lilija Vanagaitienė padėjo velionies našlės vardu. Taip pat įvairios organizacijos padėjo ant kapo vainikus.

Pabaigai norisi pateikti kelias mintis iš vienos A. Olio kalbos („Margučio“ radijo programoje 1956 m. gruodžio mėn. 24 d.), kurios žodžiai daug ką — asmenis ar organizacijos galėtų pamokyti:

„Lietuvos laisvinimo darbas nėra išimtinė privilegija kokios nors vienos ar kelių organizacijų. Visi geros valios lietuviai gali ir turi jungtis prie visų rimtų pastangų pagerinti Lietuvos vardą Amerikoje ir kviesti visą Amerikos visuomenę padėti Lietuvoje gyvenantiems žmonėms. Jeigu mes visi mokėtumėm tikrai ir nuoširdžiai įsijungti į šį didįjį darbą, tai pamatyti, kaip smulkūs yra tie visi Amerikos lietuvių įvairūs ginčai, liečiant Lietuvos santvarkas praeityje, jų kaltinimai partijoms, srovėms ir atski-

riems žmonėms, ir net niekinimas pačios Lietuvos — visa tai negali išėti į naudą pačiai Lietuvai ir negali patarnauti pasaulio lietuvių vienijimui.“

E. S.

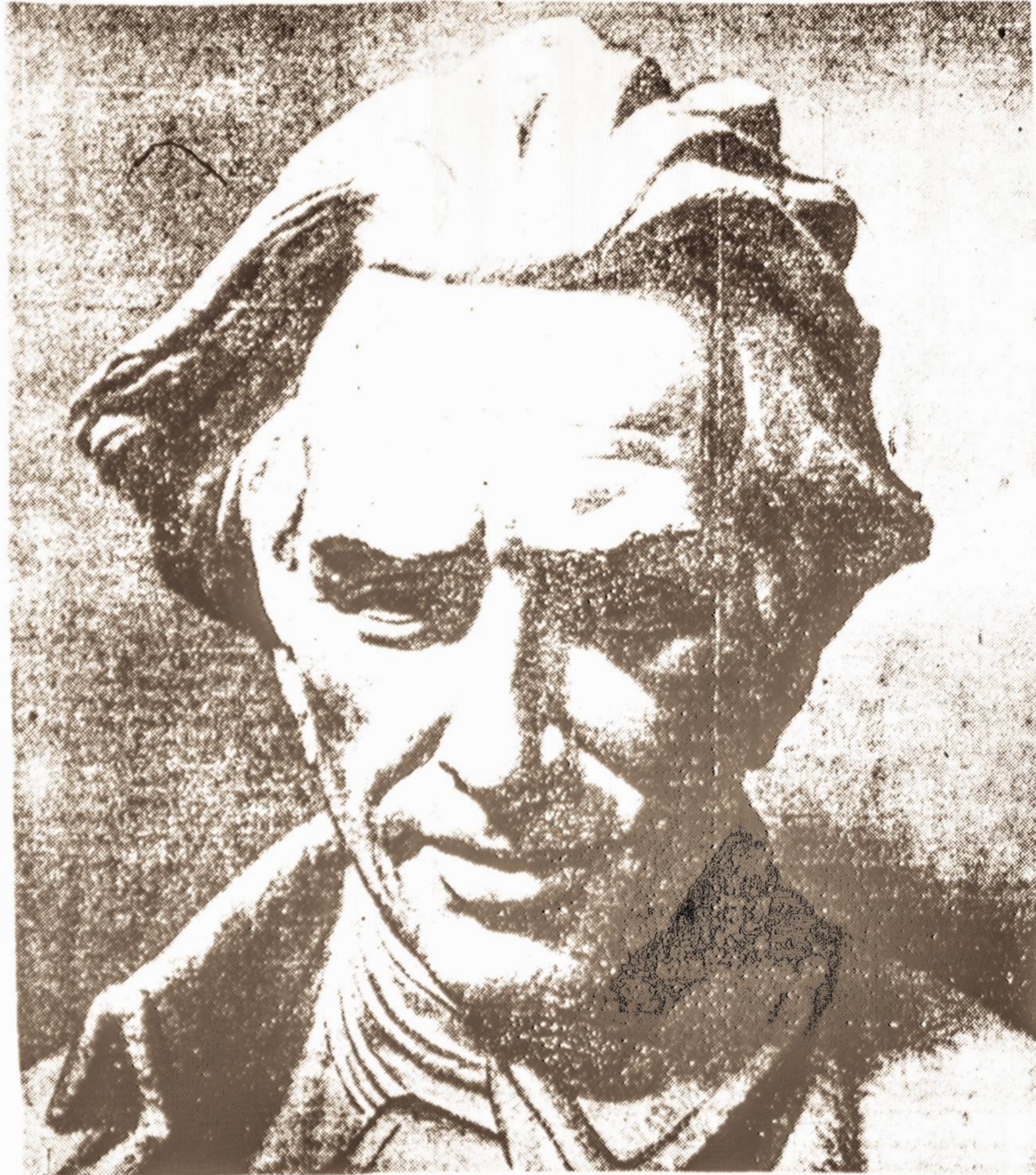
Vilniaus kraštotyrininkai surengė ekskursiją po Donelaičio gyventas vietas. Ekskursijos dalyviai aplankė Nesterovą (buv. Stalupėnus), Tolminkiemį, Lazdynėlius, Gusevą (buv. Gumbino), Kaliningradą.

Susidomėję ekskursantai susipažino su Tolminkiemiu — vieša, kur K. Donelaitis parašė „Metus“, tą nuostabią mūsų poezijos kūrinių. Čia dar išlikę griuvėsiai bažnytėlės, kurioje 37 metus pastorioavo ir buvo palaidotas poetas, lietuvių literatūros pradininkas ir klasikas. Apie Tolminkiemį K. Donelaičio laikais pasakojo fil. mokslų kandidatas L. Gineitis, rašytojas J. Mačiulis, architektas S. Lasavickas.

Kaliningrade aplankyta katedros griuvėsiai, E. Kančio kapą, vietas, kur mokėsi K. Donelaitis, kur palaidoti L. Rėza, A. Kulvietis, S. Rapaliois.

PAMINĖJO ANTANO STRAZDO 200 METU GIMIMO

B. BUCO skulptūra.

Vilniaus akademiniame dramos teatre birželio 12 d. paminėta poeto Antano Strazdo 200-osios gimimo metinės.

Poetas Teofilis Tilvytis, respublikinio sukakties minėjimo rengimo komiteto pirmininkas, pasakė įžangos žodį, apibūdinęs poetą ir jo kūrybą bei jos įtaką žmonėms.

Kitas poetas — Vladas Mozūrlūnas plačiai apžvelgė poeto kūrybą.

Suprantama, abudu kalbėtojai ypatingai pabrėžė, kad Strazdas teisingai būvęs suprantas bei įvertintas tik tarybiniais laikais, nors tai tikrumoje netikslu.

Strazdą lietuviai visais laikais teisingai vertino, tik gal dabar Strazdas arba Strazdelis Lietuvos valstiečiams artimesnis nei jis buvo kada nors, nes kaip Strazdelio laikais „muzikėliai“ ėjo ponų baudžiavą, taip ir dabar jie ją tebeina — tik kitu vardu — kolchozine.

Strazdo kūrybos akademijos dalyviams paskaitė artistas J. Kavaliauskas aktorius V. Kybartas, dramos teatro aktorė S. Nosevičiūtė.

I. Ylienė ir R. Siparis, o taipgi ir dainų ir šokių liaudies ansamblio birbinių kvintetas bei radijo ir televizijos komiteto choras, vad. L. Abariaus, atliko minėjimui pritaikytą muzikinę programą.

KAIP ATRODO TA VIETA,
KUR GIMĖ STRAZDAS

P. Milaknis Vilniaus Tie-

soje (birž. 13 d.) aprašo, kaip dabar atrodo ta vieta, kur gimė Antanas Strazdas. Aprašymas Vienybės redakcijos sutrumpintas.

Važiuojant iš Rokiškio, ten, kur platus vieškelis išneria iš miško, už posūkio atsiveria gražus vaizdas į Kamajus. O pačiame Kama-

Mokslėivės prie A. Strazdo paminklo Kamajuose.

J. KACENBERGO nuotr.

Jų centre, liepų apsuptame skvere, nuo pjeDESTALO į plačią apylinkę žvelgia Antanas Strazdas. Prie paminklo ir kapinėse, kur išsisi laudies mylimas dainius, kasdien apsilanko „Kamajų“ kolūkio kolūkiečiai, mokiniai ir mokytojai atneša gyvų gėlių, užsuka pravažiuojantieji. Jų ypač daug šiomis dienomis.

Darbštūs Kamajų krašto žmonės... Kruopščiai ruošiasi jie savo mylimo dainiaus Antano Strazdo 200-osios gimimo metinėms. Kamajiečiai laukia į šią šventę atvykstančių svečių iš visų rajono kampelių. Šios dienos pakiltos, džiugios ir Kamajų vidurinei mokyklai, kuriai neseniai suteiktas Antano Strazdo vardas.

Mokinių ir mokytojų kolektyvas šia proga išleido specialius stenlakraščius

speciālius stenlakraščius numerius, paruošė montazą apie Antano Strazdo gyvenimą ir darbą, literatūrai sukūrė albumą, skirtą jo gyvenimui ir kūrybai. Iš dainiaus kūrybos leidinių, įvairių dokumentų, atsiminimų, piešinių ir nuotraukų ruošama parodėlė.

Su melle ir pagarba mini poetas ir Kriaunų apylinkė, kurioje Antanas Strazdas gimė. Kriaunų vidurinėje mokykloje įvyko Antano Strazdo 200-ųjų gimimo metinių minėjimas. Pranešimą apie dainiaus gyvenimą ir kūrybą padarė mokytoja Felicija Kumštienė. Minėjime pasisakė vietos gyventojai, o mokyklos mokiniai pasirodė meninė programa, skirta Antanui Strazdui.

Neseniai jie lankėsi „Gintaro“ kolūkio Astravo specialius stenlakraščius

Tesiama 7 psl.

Mano kelias į muzikos meną

Griztame i Lietuva

TESINYS

Praėjus porai metų po karo pabaigos, mudu su M. Petrausku išsirengėme į Lietuvą. Buvome pasilgę gimtosios žemės, norėjome paalsuoti jos oru. 1920 m. liepos 31 d. New Yorke, nusipirkę antrosios klasės laivakortes, sėdome į didžiausią okeaninį laivą „Akvitanija.“ Toklame mižine nebalsu buvo ir rūstusis vandenynas. Per Atlantą dabar plaukėme su komfortu; maistas buvo kuo puikliausias, kajutėje vieni du, denyje sėdi sau ar guli kėdėje, besišildydami prieš saulutę, stebi ruonius, begaudančius žuvytes; jos kartais iššoka iš vandens apie metrą. Kartais pamatai iš jūros trykstantį fontaną — tai banginis alsuoja.

Naktys trumpos, gražios. Retkarčiais sutinkame praplaukiantį kitą tokį laivą mižiną, kaip mūsų, apšviestą elektros šviesa. Laivai salutuoja, girdėti muzikos garsai. Keleiviai pamosuoja vieni kitiems laimingos kelionės. Atrodė, kad pro šalį praplaukia didžiulis miestas. Vienu žodžiu, ši kartą norisi keliauti kuo ilgiausiai. Deja, plaukėme tik keturias su puse paras.

Mudu su M. Petrausku buvome pakviesti dalyvauti labdaringame koncerte, kurio pelnas skiriamas jūreivlių našlėms bei našlaičiams sušelpiti. Sutikome.

Atliekant Toreadoro ariją iš operos „Karmen,“ nuo bangavimo laivui pasvirus ant šono, staiga aš, kaip toreadoras, atsidūriau kitoje scenos pusėje, bet nesumišau ir ariją ištraukiau iki galo.

Atplaukėme į Southhamptono uostą (Anglijoje). Iš čia keliavome į Berlyną.

Berlyne mudu su M. Petrausku išsikeltėme po 500 dolerių į kursavusias tuometu Lietuvoje ostmarkes ir tarėmės gavę didelę krūvą pinigų. Tikėjomės žymiai paremsią nuo karo nukentėjusius savo gimines ir bičiulius, bet Kaune paaiškėjo, kad mudu gerokai apmovė, čia tos markės buvo dar pigesnės. Teko įsitikinti, kad mudu visai netinkame spekuliacijai...

Po visų Amerikos, Anglijos ir Vokietijos didmiesčių

AB Soderka

mūsų Kaunas atrodė labai jau miniatiūriškas ir skurdus: gatvės akmenimis grįstos, šaligatviai lentomis iškloti, — bet vis tiek savotiškai gražus, nes savas. Pabuvojęs keltą dieną Kaune, išsilgęs tėviškės, sėdu į mažytį garlaivuką „Pegasą“ ir leidžiuos Nemunu žemyn į Jurbarką. Vasaros metu sekus buvo tas mūsų Nemunėlis, ir garlaivukas pušku-pušku, vos plaukia. Po okeaninio laivo jis man atrodė kaip žaisliukas.

Gražios mūsų Nemuno pakrantės, malonūs vaizdai. Taip ir norisi dainuoti „Lietuva, brangi mano tėvyne.“

Tėvelius randu kiek susenusius, brolius, seseris ir vaikystės draugus — gerokai išjūsčius, paaugustus. Kai kuriuos sunku beatpažinti. Vaikščioju vaikystėje pramintais takais, ir rodosi, jog viskas labai sumazėjo: grioviai susiaurėjo, kalnai labiau sulindę į žemę — žemesni. Kai buvau vaikas, visa tai didingiau atrodė.

Pasidžiaugęs, paviešėjęs, aplankęs visas mylimas vietas, nutariau nuvežti tėvelį į Kauną „dviračiu aplink rotušę pavažinėti,“ kaip jis mane kadaise. Jam prireikė lentų savo lūšnelei paremontuoti, kurių Jurbarko nebuvo. Kaune, nuėję į lentpiuvę, išsirinkome geriausių. Užkandome restorane, paskul pasamdžiau vežiką — pavažinėjome, apžiūrėjome miestą. Nuplėkau senai mamytei šlokių tokių dovanėlių iš Kauno, sėdome į garlaivį ir parvykome į Jurbarką. Tėvelis buvo labai patenkintas kelione ir tuo, kad galės savo trobele atremontuoti.

Grįžęs vėl į Kauną, pradėjau galvoti apie tolesnes studijas Italijoje. Sutikau Miką Petrauską, kuris irgi buvo nuvykęs pas savo tėvelius į Dusmenis. Bevaikščiodami Laisvės alėja, susitinkame Marijos operos teatro Peterburge artistą Kiprą Petrauską, ką tik grįžusį iš Rusijos. Man ši pažintis buvo itin maloni. Amerikoje Mikas Petrauskas dažnai su pasididžiavimu kalbėdavo apie savo brolių Kiprą, artistą profesionalą. Aš įsivaizduodavau, kad šis žmogus turi būti lyg iš kito pasaulio. Ir štai susipažįstame — gražus, aukšto ūgio, lieknas, malonus ir paprastas. Susidraugavome; aš net perėjau gyventi į „Birutės“ viešbutį, kur jis buvo apsisojęs.

Kipras pakvietė mane į savo tėviškę — Dusmenis. Ten susipažinau su jo tėvais, kurie irgi buvo paprasti, malonūs žmonės.

STRAZDAS

Atkelta iš 6 psl.

MOKSLINĖ KONVERENCIJA

kaime, kur gimė Antanas Strazdas, surinko medžiagą apie šios gyvenvietės praeitį, aplankė sodybą, kurioje, kaip spėjama, gimė Antanas Strazdas.

Poeto sukakties minėjimai šiomis dienomis vyksta visose rajono vietovėse, mokyklose, kultūrinėse įstaigose.

Daug lankytojų Rokiškio kraštotyros muziejuje. Antanui Strazdui skirta muziejaus parodėlė eksponuoja meno kūrinius, skirtus poetui, jo kūrinių leidinius. Čia saugomos buvusios Rokiškio grafystės apskaitos bylos, kuriose minimas Antanas Strazdas.

Iš 1825 metais daryto Kamajų miestelio aprašymo matyti, kad A. Strazdas gyveno privačiame name, dirbo keletą žemės sklypelių (iš viso 41 arą), ir mokėjo dvarui mokesčius.

Tai liudija, kad Strazdas ir senatvėje liko elliniu miestelio gyventoju, o ne parapijos kunigu. Kitas panašus dokumentas atskleidžia, kad A. Strazdas bylinėjėsis su dvaru.

Tai liudijo poto atkaklumą ir drąsą, ginant savo teises net prieš tokius visagalius šeimnininkus, kokie buvo anuomet Rokiškio grafai.

“GIESMĖ APIE STRAZDĄ”

— taip pavadinta P. Česnulevičiūtės pjesė apie vargdienų dainių. Pjesė šią jubiliejinę A. Strazdo savaitę susilaukė net dviejų premjerų — radijo ir televizijos teatrui.

Per televiziją parodytame pjesės montaže (režisierius V. Gruodis) liaudies poeto paveikslą sukūrė aktorius E. Kunavičius. Radijo vaidinime (režisieriai artistė F. Jackevičiūtė ir K. Dapkus) A. Strazdo vaidmenį atliko nusipelnęs artistas S. Jukna.

Lietuvių kalbos ir literatūros institutas kartu su Vilniaus Valstybinio pedagoginio instituto surengė mokslinę konferenciją, skirtą A. Strazdo 200-osioms gimimo metinėms paminėti.

Mokslų Akademijos salėje konferenciją atidarė Lietuvių kalbos ir literatūros instituto direktorius akademikas K. Korsakas, įžanginiame žodyje jis pažymėjo, kokią svarbią vietą A. Strazdo kūryba užima lietuvių literatūros istorijoje.

Pranešimą apie poeto gyvenimą ir kūrybą padarė Lietuvių kalbos ir literatūros instituto mokslinis bendradarbis V. Vanagas. Remdamasis sukaupta archyvine medžiaga ir neseniai surastais dokumentais, pranešėjas pateikė įdomių A. Strazdo gyvenimą ir literatūrinę veiklą liečiančių faktų, papildančių jo biografiją.

A. Strazdo kūrybos įtaką, ryšius su liaudimi analizavo doc. J. Riškus.

A. Strazdo poezijos ir lietuvių liaudies dainų ryšį savo pranešime lietė Ambr. Jonynas. Strazdas, nurodė pranešėjas, buvo ne tik liaudies mėgstamas dainius. Jo asmenybė taip pat virto apibendrintu tautosakinių personažų, ryškiu teigiamu jos veikėju. A. Strazdo kūrybos slejimas su tautosaka teikia nemaža duomenų, teidžiančių teisingai suprasti ir tinkamai įvertinti jo poeziją.

STRAZDO BIBLIOGRAFIJA

Vilniaus Valstybinio universiteto Bibliotekinių katedros vyr. dėstytojas V. Žukas ir studentė P. Žalbutė sudarė mokslinę poeto Antano Strazdo bibliografiją.

Į bibliografiją įtraukti poeto kūrinių leidiniai lietuvių ir rusų kalbomis, kūrinių publikacijos lietuvių

Vieni iš 'gražiausių Lietuvos vietų — Dzūkija, kalnų, pakalnių, ežerų kraštas, — davė mums didelį menininką su nuostabiu balsu, Kipras Petrauską.

Dzūkijos grožis nuo vaikystės dienų išugdė jo meilę gamtai. Kipro mėgstamiausios liaudies dainos — “Išgirčiau, girdėjau girtoj balselį,” “Oi kas sodai do sodeliai,” — skambančios iš jo krūtinės su tokia jaudinančia šiluma, rodo, jog ir girtoj balselius, ir sodus sodelius jis yra be galo pamilęs. Žymią savo laisvalaikio dalį Kipras Petrauskas visada praleidžia gamtoje. Jis labai mėgsta grybauti gimtinės miškeluose, meškerioti ir medžioti. Manau, nesuklysiu pasakęs, kad buvimas gamtoje suteikia Kiprui sveikatos ir kūrybinių jėgų.

Kipras Petrauskas gimė ir augo vargingoje, tačiau muzikalioje šeimoje. (Apie ją aš jau pasakojau, kalbėdamas apie Miką Petrauską). Nuo pat lopšio jį supo daina ir muzika. Pirmasis Kipro muzikos mokytojas buvo vyresnysis brolis Mikas. Kipras nuo vaikystės pasižymėjo geru balsu. Vietos žmonės jį labai mylėjo ir didžiuliamiesi sakydavo: “Mūsų Cipriukas.”

Graži, skambi dzūkų tarmė! Ja ir pats Kipras, jau subrendęs dainininkas, mėgo dainuoti liaudies dainas, pavyzdžiui: “Šių naktelį nemigau, su bernučiu obelucį sodžinau,” arba dainą pagal poeto Liudo Geros žodžius: “Oi žinou aš vienų kraštų mūs šalalėn Lietuvon.”

Keturiolikos metų Kipras jau savarankiškai vargoninkauja, giedodamas vaikišku balsu. Nelengva buvo vargonininko duona: bekalėdojant Obelių parapijoje, klebonas kartais tyčia nugirdydavo jaunąjį vargonininką, o paskui, pasišalęs iš jo, išmesdavo iš rogių į sniegą “atsivėsinėti.” Po vieno tokio įvykio keturiolikametis Kipras užkimo ir ilgai nebegalėjo giedoti.

Vargoninkavimo metais Kipro vaikiškas balsas virsta puikiu tenoru. Giesmininkas greit pagarsėja toli už parapijos ribų.

Bevargoninkaudamas Kipras Petrauskas įsijungė ir į revoliucinę veiklą, dėl kurios jam teko ir Trakų kalėjime pasėdėti.

1906 m. spalio 6 d. Vilniuje, dabartinėje Valstybinės filharmonijos salėje, Kipras puikiai sudainuoja solo partiją savo brolio Miko Petrausko operoje “Birutė.” Tai buvo jo pirmas viešas pasirodymas, pirmas žingsnis scenoje, kurioje jis vėliau laimėjo tiek kūrybinių pergalių. Šioje operoje Kipras atkreipė į save lietuvių visuomenės dėmesį.

VIENYBĖ, 1963 m. birželio 21 d.

VYTIS SKYDE

Dail. Jurgio Juodzio kūrinys bus daugiau

kalba ir jų vertimai į kitas kalbas rinkiniuose, karendoriuose, chrestomatijose bei periodikoje.

Užregistruota keliolika A. Strazdo dainų bei jų variantų, išspausdintų lietuvių tautosakos rinkiniuose. Platų skyrių sudaro literatūra apie poeto gyvenimą ir kūrybą. Jame nurodomi straipsniai bei trumpos žinios apie poetą lietuvių ir lenkų spaudoje iki 1917 m., literatūra apie A. Strazdą nepriklausomos Lietuvos spaudoje.

Žymiausia literatūra apie poetą dalį sudaro bolševikinės literatūros tyrinėtojų mokslo darbai ir populiarūs straipsniai apie A.

IŠLEIS LIETUVIŲ KALBOS GRAMATIKOS II TOMĄ

Prof. Jan Otrębski, žymusis lenkų kalbininkas, gyv. Poznanėje, šiuo metu

Strazdą. Poeto ir jo kūrybos populiarumą Lietuvoje rodo registruojamos informacijos apie poeto jubiliejų minėjimus, parodas ir kt. Bibliografijoje nurodyti grožinės literatūros kūriniai, skirti A. Strazdui, bei recenzijos apie juos.

A. Strazdo bibliografiją, papildžius ją šio jubiliejaus proga pasirodžiusia medžiaga, numatoma išspausdinti.

Jau yra atidavęs lenkų valstybinei leidyklai išleisti savo Liet. kalbos gramatikos II tomą. Jau išleistas III ir I tomas.

Atsipalaidavęs nuo Lingua Posnaniensis redagavimo, jisai dabar tikisi turėti daugiau laiko atsidėti savo mokslinių darbų rašymui.

Profesorius gegužės mėn. lankėsi Austrijoje, kur Vienos kalbininkų draugijos nariams skaitė paskaitą apie jotvingių problemą, o vėliau Vienos universitete skaitė paskaitą apie baltologijos reikšmę kalbotyros mokslui.

Profesorius mokslo darbuose daug talkina jo žmona Elena Samantutė, prieš II Pas. karą ir pokario metais mokytojavusi Švenčionių ir Vilniaus lietuvių gimnazijose bei paskui Vilniaus universitete ir Ped. Institute dėščiusi li-tuanistiką.

Mokslininkui lituanistikos darbe nemažai medžiagos teikia Bostone leidžiama Lietuvių Enciklopedija, kurios visą eilę tomų yra jį pasiekę paštu. Dabar kažkodėl Enciklopedija mokslininko nepasiekia.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

THE BATTLE OF GRUNWALD, an historical novel, angliškai pritaikė ir įvadą su epilogu parašė Julius Jonas Bielskis. Knygos originalas parašytas rusų kalba I. K. Sokolnikovo ir J. Sužiedėlio sutrumpintas ir išverstas lietuviškai. Knyga apie 200 psl. Išleido Lietuvių Dienos Kalifornijoje. Kaina \$3.

* Dail. Jonas Subačius pastaruoju metu sukūrė du gražius lietuviškus kryžius. Vienas, 5 pėdų aukščio, pastatytas Jokūbo Stuko vasarvietėje Mattituck, N. J. Kitas — 19 pėdų aukščio, stovi prie šv. Trejybės lietuviškos bažnyčios Newark, N. J.

Bus daugiau

Mano apsilankymas Lietuvoje

Tarp lietuvių, kurie mane pasitiko Vilniaus aerouoste, pasigendū poeto Eduardo Mieželaičio. Nors jo, kaip ir kitų asmeniškai nepažįstu, bet taip, kaip iš nuotraukų, pirmu kart susitikusi, atpažinau Venclovą, Gričių ir Tilvytį, taip būčiau atpažinusi ir Mieželaitį.

L. Kapočius, kuris eina Kultūrinių Ryšių Draugijos pirmininko pareigas, aiškina, kad Mieželaitis susirgęs ir turėjęs atsigulti lovon. Jisai, pasirodo, mano atvykimo išvakarėse, grįžo iš literatų suvažiavimo Maskvoje, stipriai nušalęs ir su nežema temperatūra.

Kaip galėjau, kad tas "Aeroflot" lėktuvas iš Kopenhagos vėlavo. Jeigu būčiau laiku išskridusi, tai į Vilnių netikėtai būčiau atskridusi kartu su Mieželaičiu gruodžio 22 d. vakarą. O jį taip norėjau pirmąsias sutikti. Juk tai jo palankios telegramos dėka vykau į Lietuvą. Į mano trumpą laišką, pasiteiraujant dėl vyro palaikymo palaidojimo Rusų kapinėse, jisai tada telegrama man trumpai atsakė:

"... Jūsų prašymą palaikau maloniai... Kviečiame atvykti."

Tiesa, gavus Mieželaičio telegramą, kai kurie mano bičiuliai New Yorke dar vis atkalbinėjo nuo tos kelionės. Tuo tarpu kai kurie asmenys iš Valstybės Departamento reagavo kitaip. Prieš pat kelionę gavau sekančio turinio laišką:

"Mr. ... has informed me of the favorable reply which you received from Lithuania regarding the interment of your husband's remains. I wish you a successful trip..."

Mieželaičio telegrama, kaip ir Valstybės Departamento pareigūno linkėjimai, daugiausia nulėmė tai, kad vykau Lietuvon 1962 m. Kalėdoms. Ir štai, gruodžio 23 d., 2:15 valandą po pietų savo pirmus žingsnius žengiu Lietuvos sostinėje.

Kokios buvo mano mintys, ką savo širdyje tuo metu pergyvenau, reiktų turėti didelio rašytojo talentą, — Dievo dovana, kaip Juozas sakydavo, kad tinkamai galima būti aprašyti. Todėl aš nė nebandysiu.

Vilniaus viešbutyje

Zinau, kad daugumą tų lietuvių, kurie mane pasitiko Vilniaus aerouoste, Amerikoje gyveną "ultra-patrijotai" (jų tarpe ne vienas iš tų, kuriuos atvykusius į Ameriką su vyru globojau) apšauks "komunistais", "parsišlavėliais" ir t. t. Bet man tai visai nesvarbu. Lal ateltis

sprendžia tų Lietuvos lietuvių vaidmenį, gyvenant ir dirbant okupuotame krašte. Ne mums, laisvame pasaulyje gyvenantiems, tai spręsti ar juos teisti.

Taip, kaip anais laikais nerikiavau lietuvių į partijas, kai iš tremties šaukėsi pagalbos, ar atvykę į šį kraštą apsisistodavo mano bute, taip aš nerikiavau lietuvius, kuriuos sutikau Lietuvoje.

Visi jie man buvo mieli ir brangūs. Man buvo malonu, kad jie mane pasitiko ir palydėjo iki Vilniaus viešbučio.

Čia apsigyvenau karališkai. Mano kambario numeris — 14, antrame aukšte. Didžiulis miegamasis, salionas, vonia, drabužinė ir vestibiulis. Maniau, kad apsistosiu moderniškame "Neringos" viešbutyje, bet buvau labai patenkinta, kad man paskyrė kambarius Vilniaus viešbutyje.

Tai vienas iš senesnių Vilniaus pastatų, per karą nukentėjęs, bet dabar atstatytas, netoli Katedros ir kitų vietovių, neišdilusį iš mano atminties.

Mano salioną Kymantaitė papuošė puokšte gyvų gėlių. Svečiai greit mane paliko pasilsėti, bet susitarėme tą patį vakarą Vilniaus viešbutyje vakarienauti.

Likusi viena vis dėlto nepriguliau, nors buvau labai pavargusi. Žiūrėjau per langą į Gedimino gatvę. Tiesiog negaliu tikėti, kad esu Vilniuje, kuris turėjo tokios lemiamos reikšmės mano ir mano šeimos gyvenime.

Juk, jeigu mano tėvai tuojuo po Pirmojo Pasaulinio karo nebūtų sugalvoję vykti Lietuvon, tai aš, kaip dauguma mano pažįstamų, net giminių, neabejotinai būčiau nuėjusi "nutautėjimo" keliu. Kaip ne vienas Amerikoje gimusių lietuvių, gal net užmiršusi savo lietuvišką kilmę.

Mano tėvas, prieš mirtį, viename iš savo paskutinių vizitų pas mane New Yorke 1950 m., buvo apskaičiavęs, kad tas visas lietuviškas patriotizmas, įskaitant įnašus į visokias Lietuvos Atstatymo bendroves ir šalpą, kurią teikė man pradėjus dirbti Vieniybėje, kainavo per 50,000 dolerių — jo viso gyvenimo sutaupas. Tuo metu jisai žiūrėdamas į mane — dienomis besirūpinančią Čiurlionio Ansamblio koncertais Carnegie Hall ir kt., naktimis sunkiai dirbančią Vieniybėje, lyg suabejojus, ar gerai pasielgė savo vaikus veždamas į Lietuvos sostinę,

Su Kymantaitė-Banaitiene Vilniaus aerouoste.

tada lenkų okupuotą, kad mums vaikams "įkvėpų lietuviybę".

Stovėdama prie lango Vilniaus viešbutyje tą pirmąjį vakarą, įsitikinau, kad mano tėvai — tikrai klaidos nepadarė. Už jokių pinigų nebūčiau pardavusi to momento. Dideliu nekankinamumu laukiau rytdienos, kada išvyčiau Rusų kapines, kur buvo paskirtas Lietuvos žemės sklypėlis mano vyro kapui, ir tuos namus, kuriuose vaikystėje augau ir žaidžiau.

Apie "atsiribojimo" receptus

Clevelando Dirva dviejuose numeruose (birželio 14 ir 17 dd.) paskelbė tekstą, kuri, kaip ten rašoma, new-yorkietis med. gyd. Vaclovas Paprockas skaitęs ALT Sąjungos selme St. Louis mieste.

Tame pranešime Paprockas kalba jau madon įėjusia tema — apie ryšius su tėvyne ir nustato tos "ligos" diagnozę bei siūlo savo receptą nuo jos pagydyti.

Jei Paprockas gali būti neklystantis, kai jisai kalba kaip gydytojas ir ant savo recepto uždeda savo gydytojišką parašą, tai jau kitas klausimas, ar pilietis Paprockas yra neklaidingas, kai jis imasi nagrinėti tokią temą, kaip ryšiai su tėvyne. (Beje, tas pranešimas pavadinamas "Lietuvos okupanto tiksliai bendradarbiavimo stekiant".)

Kokią nuomonę Paprockas apie ryšius su tėvyne beturėtų, tai yra jo asmeniškai nuomonė, ir jis turi teisę ją pareikšti. Tik savotiškai įdomi yra jo siūloma formulė pagydyti lietuvišką visuomenę, sergančią, anot jo, patriotinio entuziazmo ir budrumo stoka. Labiausiai, žinoma, jisai kaltina mūsų vadovaujančias institucijas, kad jos "konkrečiai vengia pasisakyti, nuo kokių asmenų ar laikraščių susipratusi lietuvių visuomenė turi atsiriboti" (kabutėse esantieji žodžiai palmti iš Paprocko pranešimo).

Todėl Paprockas tame pranešime ir pradeda mi-

nėti tokius "asmenis" ir "laikraščius". Ir taip ilgoje "mūsų santykių su okupantu raldos" apžvalgoje jisai išmėni visą eilę asmenų. Pradėdamas Šalčiumi, jisai minė S. Narkėliūnaitę ir V. Tysliavienę, kurios apsilankiusios Lietuvoje, atsivežusios filmų, juos rodančios ir viešai "pasisako už bolševikų pasiūlytą bendradarbiavimą".

Gerbiamas Paprockas apsirinka, kai jisai tvirtina, kad jodvi pasisako už "bolševikų siūlomą bendradarbiavimą", nes nei viena, nei antra šito niekur nei raštu nei žodžiu nėra pareiškusių.

Jeigu jų apsilankymą Lietuvoje Paprockas laiko "bolševikų pasiūlytu bendradarbiavimu", tai tada to "bendradarbiavimo" pradininkų jisai turėtų ieškoti ne Vieniybės, bet savo nuosavoje pastogėje. Jei jisai visuomenel siūlo atsiriboti nuo tokių asmenų, tai pirmiausia jisai pats turėtų nuo tokių atsiriboti, o tai jam reikėtų atsiriboti nuo savo paties žmonos. Ar Paprockas pats pradės vykdyti tai, ką jis siūlo kitiems? Jei žodžiai uždega, tai pavyzdžiai patrauklia.

O dabar — kadangi Paprocko skaitytame pranešime yra iš tikrųjų nemažai faktų iš "mūsų santykių su okupantu raldos", tai, norėdami tą faktų ir asmenų rinkinį dar labiau papildyti, siūlytume Paprockui įrašyti

šitokią priedą prieš pat sakinį, kurį pradeda šiais žodžiais: "Po jo (Šalčiaus, Red.) arenoje pasirodė S. Narkėliūnaitė su filmomis, straipsniais, etc." Taigi šitoksai būtų to papildymo tekstas:

"Po to arenoje pasirodė Birutė Paprockienė, new-yorkietis med. gyd. Vaclovo Paprocko žmona, kuri gali būti laikoma kaip ir pirmūnė, nes ji parodė dypukams duris į Vilnių. Ji buvo ta pirmoji drąsuolė, kuri savo iniciatyva ankstyvą 1960 m. pavasarį, kai tik sovietai atidarė Vilnių užsienio lankytojams, nuskrido aplankyti savo tėvų, kurie gyveno Vilniuje ir kurių jau nuo savo išbėgimo 1944 m. ji nebuvo mačiusi.

Savo buvimą kiek uždelusai Vilniuje, gegužės 1 d. įėjau, kartu su Paleckiu ir Šnieckum, stovėjęs tribūnoje ir filmavo parodą, kuriame pražyglavo komunistų suvaryti Vilniaus miesto kariai, darbininkai, inteligentai ir moksleiviai. Ji nė kiek nesibijojo tų didelių Lietuvos komunistinių pony, nes jau prieš tai buvo apsisprendusi padaryti Paleckiams vizitą, tik, galia, kad neradusi jų namie.

Šitai įėjau Vilniuje labai daug ką mačiusi, ypač girdėjusi, nes "Vilniaus" viešbučio restorane, besikalbėdama su savo jaunystės draugėmis ir draugais, įėjau praleidusi beveik visą

savo buvimo laiką (savo kambaryje viešbutyje mažai buvojusi, nes ten pamačiusi keistą švieselę ir mandusi, jog tai mikrofonas).

Tiesa, ji buvusi ir Trakuose, tačiau gal geriau to fakto ir neminėti, nes ją tenai nuvežęs vienas jos buvusių kolegų iš studentavimo laikų, dabar aukštas kompartijos pareigūnas. (Geriau juk be komunistinių draugų, nes Amerikoje paskul dar gali kokie nors agentai pasiteirauti, ko jai reikėję su tuo komunistu būti).

Bendrai, įėjau parvežė labai daug ir vertingų informacijų "apie padėtį tėvyneje." Ir paskul jomis dalinosi net tik privačiai, bet viešai.

Taip, pvz., ji darė pranešimą kai kuriems veikliams, o gydytojų susirinkime ne tik kalbėjo apie padėtį tėvyneje, bet ir rodė filmus, tuos pačius, kuriuos ji tribūnoje stovėdama padarė. (Vėliau tuos jos filmus Narkėliūnaitė rodė Chicagos lietuviams, Vilniaus Krašto Sąjungos nariams, per Vilniaus sukakties šventę Jaunimo Centre.)

Paprockienė būtų ir daugiau padariusi filmų, bet dar nemokėjo pakankamai operuoti filminiu aparatu, ir jai neatėjo tokia "išdavikiška" mintis, kaip V. Tysliavienel, kad paprašytų jai padėti kurį nors vilnietį ar kolegą iš studentavimo laikų.

"Teisinga" informacija aprūpinusi savo draugus ir pažįstamus New Yorke, įėjau labai išsigando, Dirvoje pamačiusi E. Čekienės korespondenciją apie tai, kaip

ji informavo apie "padėtį tėvyneje." Mat, Paprockienė bijojo, kad nepakenktų tenai pasilikusiems savo namiškiams bei draugams, kurie vėliau kai kuriems new-yorkiečiams privačiai rašė, kad "stebėjėsi ir kartu negalėję suprasti, kaip p. B. P. galėjusi stovėti tribūnoje gegužės 1 d."

Suprantama, Paprockienė nežinojusi, kad New Yorke esantieji jos bičiuliai anksčiau Vilniuje rašė ir prašė nesibaikinti, nes "p. B. P. stovi ir New Yorke tribūnoje, tik čia ne filmuoja, o kalba apie "tikrąją" padėtį tėvyneje."

Taigi, po šių eliučių Paprockas aną pranešimą galėtų tęsti maždaug taip:

"Po Birutės Paprockienės arenoje atsirado S. Narkėliūnaitė, kuri, pasinaudojusi pastarosios ir kitų Lietuvoje viešėjusių praktika, nuvažiavo į Vilnių tėvų ir draugų aplankyti ir iš tenai sugrįžus atsiribojusi nuo lietuvių triukšmingų patriotų.

Užtad dabar reikia ir tiems triukšmingiems patriotams atsiriboti nuo jos ir nuo Birutės Paprockienės, nes, jei pirmoji Lietuvos lankymo bacilomis užsikrėtė, tai Bir. P. buvo tų bacilų išnešiotaja šio žemyno lietuviškoje išelviškoje. Norint gi užkirsti tai ligal kelią, reikia žiūrėti, kur ligos pradžia."

* Dr. Jonas Žmuidzinas, Lietuvos gen. konsulas Kanadoje, birželio 10 d. sukako 65 metus amžiaus.

Krūtys ir krūtų vėžys

DR. A. GRIGAITIS

Moters krūtys, kurias poetai linksniuoja, menininkai piešia, skulptoriai skulptuoja, yra moterystės simbolis ir jos pasididžiavimas. Jų pienas yra geriausias kūdikiui maistas.

Krūtų veikla dar iki šiol nėra pilnai suprasta, ištirta. Dar ir krūtų pienas irgi nėra pilnai ištirtas. Krūtų forma ididysis gan įvairus, pareina nuo amžiaus, keičiasi neštumo metu.

Pas mergaites ryškiai pradeda augti krūtis lytinio brendimo metu. Išsivysčiusios krūtys susideda iš 15 - 20 dalelių, kurios surištos tarp savęs jungiamais audiniais, kuriuose dauguma riebalų. Kiekviena pavieni dalelė susideda iš daugelio mažesnio dydžio dalelių ir ištakos kanalų, kurie vadinami pieno kanalais. Maži kanalai susilieja į didesnius, kurie išeina į spenį.

Krūtys produkuoja pieną. Iki subrendimo pieno ląstelės yra sustingusios. Pradėjus funkcionuoti moters kiaušinėliams, juose prasideda gaminimas harmonų, iš kurių vienas ragina krūtų augimą ir pieno gaminimą. Neštumo metu moters krūtys didėja ir jos rengiasi motinystei — pieno gamybai naujai gyvybei.

Pamažu didėja spenys, o aplink spenį atsiranda pigmentacija turtinga riebaliniais liaukomis, kurios apsaugoja spenį nuo sutrūkimo bei sausumo žindymo metu.

Krūtys pradeda didėti jau antram neštumo mėnesiui. Pigmentacijos zona tamsėja. Tai neštumo ženklas. Po gimdymo 2 - 4 dieną krūtų sekretas gelsvas, lipnus, taip vadinamas kalostrum, kurs truputį laisvina ir valo gleives iš kūdikio virškinamojo trakto. Kolostrum turi antijotinių savybių.

Keletą pirmųjų dienų naujagimis kiek netenka svorio. Jis reikalingas maisto. Dėl to motinos piustarinė liauka (labai maža liaukelė smegenų apačioj) pradeda savo harmonais raginti kūną didinti pieno kiekį krūtyse.

Motinos krūtų pleningumą iš dalies veikia ir jos mel-

lė savo kūdikiui. Motina maitinimo metu dažniausiai yra apsaugota nuo naujo neštumo. Tai labai svarbu krūtų pieno gamybai. Taip yra gamtos surėdyta.

Motinos pienas yra stebuklingas, jis duoda visa, kas kūdikiui reikalinga. Vaikas, maitintas krūtimi yra protiniai gabesnis už maitintą dirbtiniu būdu.

Kūdikis maitinamas motinos pienu, žymiai rečiau suseraga šalčiu, rečiau serga kvėpavimo takais, nes motinos pienas turi specifinių apsaugojančių nuo ligų faktorių. Formuliu — karvės pieno šalininkai giriasi, jog karvės pienu maitinami kūdikiai išaugia porą colių augštesni. Karvės pienu maitinamas kūdikis, kaip ir veršlukas, auga riebesnis, ir greičiau, bet protu neišmintingesnis už maitinamą motinos pienu. O kai kurie mokslininkai spėja, jog ateity naujos kartos, kūdikystėje maitinamos karvės pienu, gali eiti prie išsigimimo, t. y., tapti teliukais.

Jau yra mergaičių, kurios net nežino, kad kūdikis gali būti maitinamas motinos krūtimi. Tiesa, pas tokias moteris ir krūtys jau atrofavusios, visa pas žmogų, kas neveikloj — atrojuojasi nyksta. Pvz., paraližuotos rankos raumenys dėl neveiklos visai nudžiūsta. Motinos savo pienu iki tam tikro laiko — iki pradeda kūdikiui dygti dantukai duoda naujagimiui visa, kas jo kūnui reikalinga.

Jei dar neseniai 100% visi manė, jog karvės pienas pilnai pavaduoja motinos pieną kūdikiui, tad pastaruoju laiku daugel vaikų gydytojų sutinka, jog kūdikio maitinimas motinos pienu bent pirmus šešis mėnesius labai naudingas kūdikiui.

Net pradėjo steigtis draugijos, kurių davizas: šalin formulės, motina maitina savo kūdikį tik krūtimi! Teisinga! Taip motina gamta ne tik pataria, bet ir liepia. O reikia atsiminti, jog močiutė gamta yra gudresnė už gudriausius mokslininkus.

Kaip krūtis produkuoja pieną, mokslui dar paslaptis. Tai nuostabus cheminis procesas. Nustatyta, jog 400 uncijų krauju turi cir-

kuliuoti per krūtį, kad pagamintų vieną pieno unciją. Kraujo sudėtinės dalys yra visai nepanašios pieno sudėčiai.

Gamtos patvarkymu maitinimas krūtimi ar tai gyvuliui ar žmogui motinai sudaro malonumą. Maitinimas krūtimi padeda grįžti į normą gimdą po gimdymo. Tai yra labai svarbu moters sveikatai.

TESINYS APIE KRŪTŲ VĖŽĮ KITAME NUMERYJE.

NAUJAS MARGUTIS

* Margučio birželinis numeris išėjo paskirtas advokato Antano Olio atminimui. Žurnalo viršelį puošia Olio portreto nuotrauka. Numeris skiriamas penkerių metų mirties sukakčiai paminėti.

Velionio veikla apibūdinama vaizdais ir rašiniais. Rašo: dr. P. Daužvardis, Stasys Pilka, Juozas J. Bachunas, dr. Stp. Biežis, Nora Gugienė, Br. Ralla, Antanas Kalvaitis ir kt.

Vedamajame žurnalo žodyje, tarp kitų dalykų, rašoma: "Kaip galima spręsti iš iki šiol paskelbtų atsiminimų nuotrupų apie Antaną Olą, jis buvo tokia asmenybė, kurią populiariai pavadintume praktiška, atsižvelgianti į esamo laiko ir esamos aplinkos sąlygas."

Svečiuose pas Pranę Lapienę Stony Brook, L. I. Nuotraukoje — (iš k.) Mildred Mitchell, Pranė Lapienė ir Vienybės redaktorė Salomėja Narkėliūnaitė.

Ar neišvengiama aterosklerozė?

Dar ne taip seniai aterosklerozė buvo laikoma dešningu organizmo senėjimo pasireiškimu, senatviniu kraujagyslių susidėvėjimu. Dabar įrodyta, kad daugeliu atvejų cholesterolio kaupimasis kraujagyslių sienelėse prasideda dar vaikystėje, ir priešingai, išskrodus mirusiųjų ne nuo širdies ligų, labai senų žmonių kraujagysles — jose aterosklerotinių plokštelių nerasta. Visa tai patvirtina, kad aterosklerozė nėra būtinas senatvės pakeleivis, bet yra susirgimas, kurio galima išvengti, kurį galima gydyti.

Kraujagyslių aterosklerozė yra labai paplitusi liga, dažniausiai išsivystanti po 40 metų. Labiausiai ji paličia širdies, galvos smegenų, apatinių galūnių kraujagysles. Šio susirgimo metu iš kraujo į kraujagyslių sienelės nusėda riebalinė medžiaga — cholesterolinas, susidaro riebalinės plokštelės. Ilgainiui kraujagyslių sienelės apalkėja, apauga jungiamuoju audiniu.

Kaip išvengti aterosklerozės? Mažiau sėdėti, daugiau judėti. Svarbi priemonė — rytinė mankšta. Pagyvenusiam žmogui, nepratusiam prie fizinio darbo, mankštos pratimus reikia pradėti labai atsargiai, kad organizmas pamažu prisitaikytų prie atitinkamo fizinio krūvio. Geriausiai pradėti nuo kvėpavimo gimnastikos pratimų. Beje, saikingiausia gimnastikos rūšis pagyvenusiam žmogui — vaikščiojimas. Patariama tokiam žmogui kasdien suvaikščioti ne mažiau kaip 4,5 — 5 km.

Miegas turi būti gilus ir ramus. Dėl to patariama bent 1,5 — 2 valandas prieš miegą nutraukti įtemptą protinį darbą, pabūti šeimos rate, paklausti muzikos,

pusę valandos ar valandą pasivaikščioti gryname ore. Svarbus faktorius saugant širdį — mityba. Laikydami miestą atitinkamos dietos, sumažinsime cholesterolio kiekį, patenkantį organizmą, bet kur kas svarbiau sklerozės profilaktikai yra centrinės nervų sistemos apsauga.

Širdis ir kraujagyslių nervai yra glaudžiai susiję su atitinkamais centrais žmogaus smegenyse. Tuo nesunku įsitikinti kasdieniame gyvenime. Bet kokie jausmai, nuotaikos svyravimai tučtuojau atsiliepia širdies veiklai. Teisus buvo XVI amžiuje gyvenęs prancūzų chirurgas Ambruazas Parė, tvirtinęs, kad "linkami žmonės visada išgyje." Yra žinoma, kad gero nervų sistemos tonuso išsaugojimas labai pakelia organizmo ginamąsias jėgas. Tuo tarpu "neigiamos emocijos," nemalonumai labai skatina aterosklerozės vystymąsi. Pavyzdžiui, skrodžiant karius, žuvusius Korėjos kare (vidutinis jų amžius buvo 22 m.), iš šimto

tokių jaunų žmonių 77,3 atvejo rasta toli pažengusi širdies kraujagyslių sklerozė. Būdingi šiuo atveju neseniai paskelbti duomenys, kuriuos pateikė vienas buvęs hitlerinės koncentracijos stovyklos kalnys, čekų gydytojas, skrodęs stovykloje mirusiųjų lavonus. Nors didžioji dauguma kalinių ne tik jokių gyvulinės kilmės riebalų neragavo, bet ir mirė iš bado — beveik visų, dargi labai jaunų žmonių kraujagyslėse buvo rasta išsivysčiusi toli pažengusi aterosklerozė. Tai neabejotina nuolatinio persekiojimo, baimės, nervinio išsekimo pasekmė.

Medicininėje literatūroje nemaža atvejų, kai piktas, užgaulus žodis užmušdavo kitą žmogų, tai yra sukel-

davo jam mirtiną infarktą. Piktas, užgaulus žodis, įžeidimas, išgąstis, nemalonumas dažniausiai yra artimiausiu sunkių stenokardijos priepuolių ar net infarkto priežastys. Dėl to mes turime atminti, kad nuo mūsų vidinės kultūros, susipratimo, mandagumo, mokėjimo elgtis ir kalbėtis su žmonėmis kartais priklauso net kito žmogaus gyvybė. Taip ir norėtųsi, kad žmonės už nemandagumą, grubumą stotų prieš draugiškąjį kolektyvo teismą ir pan.

Tur būt, nėra žalingesnio mūsų centrinės nervų sistemos dirgiklio, kaip triukšmas — visos eilės nervinių susirgimų, hipertenzinės ligos ir kt. — sukėlėjas. Triukšmas skatina ir kraujagyslių aterosklerozės atsiradimą. Alkoholiniai gėrimai, o ypač rūkymas irgi skatina aterosklerozės plitimą. Nuo aterosklerozės jau seniai sėkmingai vartojami jodo preparatai (kalio, jodido tirpalas, sajudinas, jodhipersolis), teigiamai veikia C vitaminas, B grupės vitaminai. Sergant ateroskleroze, pakinta kraujo klampumas, ir susidaro atitinkamos sąlygos kraujo krešuliams susidaryti. Todėl patartina tokiems ligoniams laikas nuo laiko praveisti profilaktinį gydymo kursą antikoaguliantais (heparinu).

Išsaugoti sveiką širdį pagyvenusiam amžiuje yra visiškai pasiekiamas dalykas. Jis tik reikalauja iš žmogaus sutvarkyto darbo ir poilsio režimo, mitybos, atsižvelgiant į higienos mokslo reikalavimus, ir jautrumo.

Gyd. J. SKLUTAUSKAS

UŽPRENUMERUOKITE VIENYBĖ

artimajam ar draugui

VIENYBĖ

rengia

SPAUDOS BALIŲ

Šeštadienį, 8 val. vakare

1963 m. lapkričio 2 d.

Maspetho Lietuvių Piliečių Klube

BUS VAKARIENE, GERIMAI, MENINE PROGRAMA

IR KONKURSAI.

Šokiams gros

JOE THOMAS ORKESTRAS

Balfas darbo dar nebaigė

VYT. ZALATORIUS

— Kas sako, kad BALFas baigė savo darbą, tas, Lietuvos generolo žodžiais, yra kiaulė, — įsikarščiauvęs kalbėjo šios organizacijos reikalų vedėjas kun. Lionginas Jankus iš Brooklyno per Chicagos apygardos darbuotojų pasitarimą Čiurlionio Galerijoje birželio 13 d.

— Nuo naujų metų mūsų našta padvigubėjo, kai amerikiečių valdžia nustojo duoti maistą ir vokiečių laivai nebeperveža jo dykai į Europą, — tęsė kunigas.

BALFas nuo 1962 m. liepos 1-mos iki š. m. birželio pirmos išleidęs vargstančių lietuvių paramai \$78,000, nors pajamų per tą laiką turėta tik 73 tūkstančiai.

— Jei jūs nepajudėsit, — tvirtino kun. Jankus, — tai mes šį liepos mėn. turėsime \$10,000 deficitą.

Jankus, 105 Grand St., yra vienintelis apmokamas BALFo tarnautojas Amerikoje, o tarp daugiau kaip 40 jo klausytojų matėsi prel. K. Razminas, vienas iš trijų Vatikano lietuvių radijo vlandelių vedėjų, dr. K. Drangelis, ALTo atstovas, J. Jasiulis, JAV Bendruomenės cv pirmininkas, N. Gugienė, BALFo sekretorė, ir daiktininkas A. Varnas. Pasitarimo pirmininkas buvo K. Bružas.

AUKOJA SUVALKŲ TRIKAMPIŲ

Daugiausia stuntų per anksčiau minėtus 11 mėnesių išsiūsta į Lenkiją —

GINTARAS
Lietuvos auksas

Kainos nuo \$25.00

Ivairiausios gintarinės dovanos vyrams ir moterims prieinamiausiomis kainomis

AMBER GUILD LTD.
80-19 31st Avenue
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Tel. HA 9-5855

Pasiekama: auto iki 31 Ave. Northern Blvd, IND subway iki Roosevelt Ave, IRT iki 74 St. Port Bus iki 31 Avenue.

1,130 pakietų už \$27,000. Į Sibirą tuo pačiu metu išėjo 371 slunta 20,000 dol. vertės.

— Mūsų akys nuo pat organizacijos įsisteigimo buvo atkreiptos į Lietuvą ir į Sibirą, o tik vėliau į Vokietijos tremtinius, — aiškina reikalų vedėjas. — Mūsų pirmieji žingsniai buvo Lietuva iš pelenų prikelti. Todėl 1945 m. \$100,000, patį pirmąjį stambų BALFo auką, buvo perduota rusų karinei misijai, kad toji pinigų atiduotų vargstantiems Lietuvos gyventojams.

Vėliau, per diskusijas, K. Drunga, tuo metu buvęs Lietuvoje, paaiškino, kad partiečių žmonos po tos slantos smarkiai išsipučiūšios visokiais kailiais ir užsieninėmis medžiagomis. Žmonėms buvę paaiškinta, kad pinigus suaukoję partijos idėjos draugai Amerikoje.

DUODA PRAŠANTIEMS

— Dabar aukas slunčiame tik tiems, kurie prašo, — toliau aiškino kalbėtojas. — Prašymai turi būti su rekomendacijomis.

Deja, visų prašymų neįmanoma išpildyti. Štai Tėvas A. Bernatonis Vokietijoje neseniai prašęs \$3,000 vaikų vasaros stovyklai. BALFas tegalėjęs paskirti tik \$500.

— O vaikus reikia į krūvą suvesti, tėvų kalbos pamokyti. Nutautėja jie Amerikoje, nutautėja ir Vokietijoje. Evangelikai remia savo stovyklas, katalikai savo, o mums lietuviams reikia lietuviškas remti, — kalbėjo kunigas.

Dauguma stuntų išeinančios į Lenkiją ir Sibirą dabar dėl to, kad, Stalinui mirus, prasivėrė ir langai ir durys į aną pusę.

Kun. Jankus savo pranešimo pradžioje iškėlė mintį, kad reiktų BALFo centrą vėl perkelti į Chicago, kur jis 1944 m. N. Gugienės buite įsikūręs. Tam diskusijoje pritare ir A. Dzirvonas.

NE VISI PRISIDEDA

Kalbėtojas apgalestavo, kad laikraščiai Sandara ir Laisvoji Lietuva BALFovų neremia ir BALFo medžiagos neskelbia.

Dail. Varnas Montesori draugijos vardu BALFui įteikė vaikų suaukotą 41 dol. Lietuvos vaikams šelpiti, pridėdamas dar ir nuo savęs pensininko penkinę.

A. Gulbinskas, daugelio parengimų fotografas, reikalavo BALFą skelbti buvusių šios organizacijos stipendininkų sąrašus, kurie

lietuviškame šalpos darbe nedalyvauja, patys anksčiau iš jo pasinaudoję. Kun. Jankus paaiškino, kad pokario metais iš valdžios Karo fondo per BALFą stipendijoms buvęs išdalintas beveik milijonas dolerių. Apie stipendininkus šiandien nieko nesigirdi.

Gal karčiausių žodžių vėlesnėms imigrantams pasakė kun. B. Sugintas, kuris daug kam padėjęs atvažiuoti, skolinęs pinigų, bet tik iš reto gavęs kokį nors atpildą.

— Paskutinieji tremtiniai, atvažiavę Amerikon, tai vagsys, chuliganai ir girtuokliai, — rėkė visuomet karštas kunigas, kuris laiko visus rekordus pinigų rinkime gimnazijoms Huttenfelde, Punske ir Italijoje.

Tai buvo dar vienas meratoninis pasitarimas trukęs iki puslaunakčio, kuris, reikia tikėtis, nesibaigs kaip dauguma tokių — be darbo rezultatu.

A. Pužauskas, Brighton Parko veikėjas, susilaukė pritarimo, kai jis pasakė: "Mes turėtumėm mažiau kalbėti apie pinigų išleidimą ir naujus planus, o daugiau apie tai, kaip juos surinkti."

— Piūtis didelė — darbininkų maža, — anot kun. Jankaus.

TIRS PADETI PABALTIJŲ

Birželio pabaigoje Kopenhagoje įvyksiančiame Europos Tarybos neatstovaujamy tautų komitetas pradės studijuoti medžiagą apie padėtį Pabaltijo valstybėse.

Šiam komitetui medžiagos nemažai pateikė neseniai Europoje lankęsis Latvijos Sidzikauskas, Lietuvos delegacijos Pavergtosiose Europos Tautosė vedėjas.

Komitetui vadovauja britas Ronald S. Russell, kuris yra išsireiškęs, kad šis komiteto darbas prisidės prie sovietinio kolonializmo atskleidimo. Sovietinį kolonializmą jisai vadino "bausiaišiu, kokį tik pasaulis žino."

LIETUVIAI ADVOKATAI

S. Bredis, Jr.

37 Sheridan Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7083

C. A. Voket

(Vokietaitis)
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Telefonas: NEWton 9-6620

PAREMKITE SPORTUOJANTĮ JAUNIMĄ!

XIII-sios ŠIAURES AMERIKOS LIETUVIŲ

Sportinės žaidynės

Birželio 29 ir 30 d., New Yorke.

FUTBOLAS - LAUKO TENISAS - LENGVOJI ATLETIKA
LINDEN PARK aikštėje

Linden Blvd. ir Vermont St. (prie Pensilvania Avenue)
East New Yorke

Pasiekiami: 8 Ave. (IND) linija iki Van Sienen stoties (toliau autobusų) New Lots (IRT) linija iki Pensilvania Ave. stoties.
Birželio 29 d.: Pradžia 10 v.; oficialus atidarymas 2 v. p.p.
Birželio 30 d.: Pamaldos Maspetho Atsimainymo bažnyčioje 11 v.;

Žaidynių tąsa ir dovanų įteikimas 1 v. p.p.

Sportininkų Susipažinimo Vakarai

Birželio 29 d., 8 v. v.

RIDGEWOOD LANES SALĖJE
1001 Irving Ave., Brooklyne

Vaišės — programa — šokiai
Groja A. Starolio kapela

Įėjimas: \$3.00 asmeniui, sportininkams \$1.50

Biletai iš anksto gaunami pas:

J. NAKUTAVICIŲ, 147-04 84th Avenue, Jamaica — tel. AX7-7374
J. ANDRIUSŲ, 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven — tel. VI 7-4477
S. PRAPUOLENŲ, Lietuvių Atletų Klube — tel. HY 7-9756
Stalūs (10 asm.) galima užsakyti pas B. LABUTIENĖ, VI 7-5550.
Mokestis \$2.00 už stalą.

Žaidynių Organizacinis Komitetas

Winter Garden Tavern Inc.

Vyt. Beleckas, sav.

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.

(Ridgewood)

Telefonas: EVERgreen 2-6440

Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Geriausias lietuviškas maistas prieinamomis kainomis.

POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

REPUBLIC LIQUOR STORE, Inc.

G. Jokubaitis, Manager

322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVERgreen 7-2089

RAY'S LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELE MISIUNAI

(vairiausios rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai.
Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: VIRginia 3-3544

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: VIRginia 6-9683

THE

Tel TAYlor 7-9842

Arlington

385 Arlington Ave.
Brooklyn 8, N. Y.

Restaurant
Ona ir Jonas Valaičiai

Sportinės nuotrūpos

EDVARDAS ŠULAITIS

Klaidos... klaidos... ir kas nuo tų klaidų laisvas? Klaidų pasitaiko paprasčiausiems žmonėms, o taip pat ir dideliems mokslo vyrams.

Vartydamas lyg ir į dokumentinius leidinius pretenduojančią knygą — "Assembly of Captive European Nations Survey of Recent Developments in Nine Captive Countries." Šis leidinys — XII-tas iš eilės, apimantis 1962 m. sausio 1962 m. birželio mėnesių periodą, leidžiamas ACEN sekretoriato, turi nemažą skyrių apie okup. Lietuvą.

Mūsų dėmesys, bevertant šią knygą, kiek labiau nukrypo į kuklų okup. Lietuvos sportinių pasiekimų skyrelį, kuriame užtikta gana stambi klaida. Ten pažymėta, jog Kauno krepšinio komandos laimėjo 1962 m. Sov. Sąjungos (U.S.S.R.) vyrų ir moterų čempionatus. Tai paskaičius, teko išsigąsti, žinant, jog Lietuvos moterys niekada nėra buvusios Sovietų Sąjungos čempionėmis, o vyrų — du kartus ir jau senokai — 1947 m. (Kūno kultūros instituto komanda) ir 1951 m. (Kauno Žalgirio komanda).

Kadangi aukščiau minėtas klaidingas faktas buvo paremtas šaltiniu, nurodant, jog tokia žinia paskelbta 1962 m. Švyturių žurnalo Nr. 8, prisiėjo patikrinti šio žurnalo komplektą. Ir kas gi čia rasta? Būtent ten tik mažutėje žinutėje, paaiškinančioji įdėta — nuotrauką, pažymėtas, jog Kauno jaunų ir mergaičių krepšinio komandos tapo nugalėtoja visos sąjunginės varžybose. Taigi — jaunų iš mergaičių, kas yra žymus skirtumas nuo vyrų ir moterų!

Tokios klaidinančios žinios Lietuvos skyriuje neturėtų garbės prieš kitataučius skaitytojus ne tik jo autoriui, bet ir visiems lietuviams. Galimas daktas, jog panašių klaidų buvo įkišta ir kitose okup. Lietuvos veiklą liečiančiose srityse, bet nebuvo laiko mums į tai gilintis.

Lietuvos sportininkai vėl pasipuošė gražiomis per-

galėmis. Maskvoje įvykusiose Europos bokso pirmenybėse Richardas Tamulis laimėjomeisterio vardą, o Danas Pozniakas, čia užėmė II-ją vietą.

R. Tamulis, kovojęs II-me pusvidutiniam svorėje, nugalėjęs visus savo varžovus, jų tarpe ir olimpinį čempioną čeką B. Nemecką, antra kart tapo Europos žemyno meistreriu.

Tokiu būdu dabar yra du Lietuvos sportininkai, sugėbėję 2 kartus laimėti Europos pirmenybes. Pirmuoju buvo sunkiasvoris A. Šocikas — dabartinis R. Tamulio treneris.

Šiose Europos bokso pirmenybėse vyravo Sov. Sąjungos atstovai, kurių tarpe be 2 Lietuvos sportininkų buvo ir vienas latvis — A. Tuminis (jis I pusvidutiniam svorėje užėmė II vietą). Sov. Sąjunga iš 10 rungčių užėmė net 6 pirmas vietas. Neoficialiame komandiniame taškų skaičiavime valstybės išsiriklavo: 1. Sov. Sąjunga — 62, 2. Latvija — 24, 3. Rumunija — 19, 4. Lenkija — 17, 5. Čekoslovakija — 17 ir t. t.

* Sov. Sąjungos moterų rinktinė žaidė Lenkijoje ir Vengrijoje. Pirmose rungtyne Krokovoje viešnios įveikė lenkes 12:8. Komandoje žaidžia ir 3 lietuvaitės J. Jocytė, R. Juknevičiūtė ir E. Petkienė.

* JAV lengv. atletikos rinktinė vyksta į Maskvą ir ten liepos 20 — 21 d. d. susitiks su Sov. Sąjungos sportininkais. Tai bus penktas ir eilės lengv. atletikos susitikimas tarp šių kraštų.

* Švedijos Rosundo futbolo vienuolikė birželio mėn. 29 d. lankysis Vilniuje ir čia rungtyniams su Vilniaus Žalgiriu.

* Birželio 3 d. autokatastrofoje Lietuvoje žuvo vienas iš senųjų Lietuvos sporto darbuotojų, Palangos sporto tarybos ir Žalgirio miesto tarybos pirm. Bronius Meškelė. Jis mokėsi Ukmergės gimnazijoje, o nuo 1935 m. buvo Ukmergės sporto klubo instruktoriumi. Buvo apdovanotas "Fizinės Kultū-

DUONOS PLUTA AR VAINIKAS ANT KAPO?

KUN. L. JANKUS

Gražus ir kilnus paprotys yra prisiminti mirusius, retkarčiais aplankyti jų kapus. Turbūt, visi lankome ir puošiamo giminių, artimų, draugų amžino poilsio vietas.

Organizacijos taip pat dažnai prisimena savo mirusius narius. Vienas kilniausių darbų yra aplankyti kapus tų, kurie atidavė savo gyvybes už mūsų laisvę. Tai karių kapai. Dažna valstybė skiria specialias karių kapų lankymo dienas, karžygių pagerbimo šventes.

Amerikiečiai savo žuvusių karių pagerbia vad. Vainikų (Decoration) Dieną. O lietuviai?

Turime lapkričio 23 d. Tačiau ji yra daugiau kariuomenės, gyvo organizmo šventė, o už žuvusių karių lietuviai meldžiasi vėlinių dieną.

Šio rašinio tikslas yra prisiminti ne mirusius, bet gyvus Lietuvos karius. Laisvos Lietuvos neturime, bet Lietuvos karių turime. Visą armiją. Jie nėra jauni, uniformuoti vyrai, kaip įprasta žiūrėti į karius. Jų tarpe yra senukai, moterys ir net vaikai.

Uniformos vietoje juos dažnai pridengia tik skudurai.

Medalių vietoje jie nešioja gyvas žaizdas arba jų randus.

Tie gyvieji Lietuvos kariai traukia šiandien sartinę, bet ji nebėr skambi daina, o tik gailus dūsavimas.

Lietuvos laisvės kariai negyvena kareivinėse, o pūva sovietų kalėjimuose arba tūno Sibiro žemlankose, Lietuvos lūšnose, tremtinio barakuose, Brazilijos džiunglėse.

Į BALFą ateina visa tų karių procesija: luošieji iš Vokietijos, akleji iš Norvegijos, ligoniai iš Argentinos, senukai iš Kolumbijos, batų valytojai iš Kubos... Tai vis Lietuvos kariai, karžygiai, savanoriai, dažnai Vyties Kryžiaus kavalieriai.

Į BALFą ateina ir moterys, mergaitės ir vaikai, kurių dauguma kovojo dėl Lietuvos laisvės, iškentėjo šiaurės šalčių kančias, perėjo Lublankos požemius ir negrįžo prie paliktos sodybos griuvėsių, nes ir sodybos jau nebėr, dažnai net

ros žymūno" ženkleliu. * Talinas — Ryga — Vilnius dviraščių lenktynėse I vietą laimėjo Lietuvos sportininkas Juozas Grabauskas.

neleidžiama jiems Lietuvoj apsigyventi, tad jie klaidžioja po Ukrainą, prie Volgos krantų arba "repatriavo" Lenkijon. Laimingesnieji pasiekė laisvąjį pasaulį, tačiau ir čia jų vargai ir bėdos dažnai nepasibaigė.

Į šitą buv. tikrų Lietuvos karių procesiją jungiasi tūkstančiai tremtinių, likusių Vokietijoje, nuklydusių Italijon, Prancūzijon ar į kitus pasaulio kraštus. Ne savo valia jie užgesino namų židinius prie Dubysos ar Nemuno. Raudonas rūkas išbloškė juos iš gimtų namų dėl to, kad jie kovojo už laisvos Lietuvos idealus.

Į šių tarpą jungiame ir tūkstančius lietuviškų šeimų, drūtai kaip ažuolas apsikarusių Suvalkytrikampyje, kovojusių dėl Lietuvos laisvės ir tos laisvės laukiančių, kurie per savo namus perleido karų liepsnas ir patys dažnai yra viską praradę, gyvena svetimo ir komunistinio režimo valioje.

Ir Amerikoje yra gal nedidelis, bet labai reikšmingas Lietuvos karių būrelis, kuriam šiandien labiau reikalinga duonos plutelė nei rytoj koks nors vainikas ant būsimo kapo.

Geral darome prisimindami mirusiuosius, pagerbdami žuvusius dėl Tėvynės. Tačiau ne mažiau svarbu prisiminti dar gyvus esančius, mūsų pagalbos laukiančius.

Dažnai juk yra gėda pastatyti paminklą Tautos didvyriui, kuris mūsų užmirštas numirė pusbadžiu. Senieji Amerikos lietuviai juk gailisi, kad Dariaus-Girėno paminklas dabar daugiau išleidžia negu sudėjo aukų jų lėktuvui. Gražu liaupsinti Sibiro mergaites, parašiusias dangų vertiančias ir pasaulį stebinančias maldas, bet ar galime palikti kurti jų šauksmų: "Duonos,

vaistų ir rūbų Sibiro tremtiniams labai reikia."

Tėvynė Lietuva kadaise davė žemės sklypelius, medalius mūsų savanoriams. Deja, tie savanoriai, kurie dar gyvi, senai prarado žemę, o medaliai, Vyties Kryžiai, neapsaugo jų nuo bado ir šalčio. O tokių yra ištisi sąrašai.

Sv. Rašto turtuolis maitino Lozorijų tik trupiniai nuo savo stalo, už tai Viešpaties buvo pasmerktas; ateities kartos pasmerktas mus dar labiau, jei nė tų trupinių savo Tautos lozoriams neduosime.

Gražūs žodžiai, ilgi laikraščių straipsniai apie Tautos karžygius ir kankinius jų nei pavalgydina, nei aprenkia, ir būsimieji paminklai ar vainikai ant jų kapo nesuteikia jiems, gyviems dabar, jokios paguodos.

BALFas turi tų Lietuvos kankinių ir varguolių vardus ir adresus. Deja, dėl lėšų stokos tenka jų sąrašus trumpinti, braukyti, nes nebeištenka nei po menką siuntinuką, norint visus šauksmus patenkinti.

Lietuvos kankiniams šelpti niekas kitas aukų neduos, tik tiek galėsime šelpti, kiek patys suaukosime.

Visiems laisvojo pasaulio lietuviams amerikoniškoji Vainikų Diena (kapų papuošimas) tebūnie Birželio Keturioliktoji. Tą dieną prisiminkime žuvusius Sibiro taigose ir dar labiau ryžkimės konkrečiai padėti išlikusiems gyviems Lietuvos karžygiams.

* Lietuvių Studentų Sąjunga birželio 21-23 dienomis Clevelande rengia studijų dienas. Diskusijos vyks tautinėmis ir politinėmis temomis. Pagrindinės diskusijos centruos ties dr. J. Girniaus knyga "Tauta ir tautinė ištikimybė."

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYCIA LAIDOTUVEMS Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

JUOZO GARŠVOS LAIDOJIMO ISTAIGA

231 Bedford Ave., Brooklyn 11, N. Y.
EVergreen 8-9770

Joseph J. Garszva Anita R. Garszva
Joseph J. Garszva, Jr. John A. Pauley
LICENSED MORTICIANS

GERIAUSIAS

INSURANCE ir REAL ESTATE

PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW MAZEIKA
Savininkas

80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: Virginia 9-3112

ROBERT F. NARK

Apraudos AUTO Specialistas
Any car - Any age driver
ALL FORMS OF INSURANCE

175 REMSEN ST. BROOKLYN 1, N. Y.
Tel. MAin 4-6400 UL 8-1061

DISCOUNTS TO QUALIFIED APPLICANTS
Mutual Insurance Insure your tomorrow today!

VIENYBĖ

* Šimtasis BALFO skyrius New Yorke specialiu atsišaukimu yra kreipęsis į newyorkiečius paaugoti BALFui po \$1. Norima suselpti pagalbos reikalinguosius Baisiojo Birželio minėjimų progą.

* Vincui Padvariečiui, jo mylimai žmonai Elena! tragiškai žuvus, gilią užuojautą reiškia Salomėja Narkėliūnaitė, Valentina ir Aleksas Mrozinski ir Kazys Algenis.

Putinas Vincas Mašalaitis, birželio 3 d. Vilanovos universitete įsigijo civilinio inžinieriaus magistro laipsnį. Gimęs Kaune gegužės 10 d. 1938 metais, pradžios mokyklą pradėjo tremtyje. Atvykęs su tėvais į Ameriką jisai lankė Lower Merion High School, kurią baigė 1954 m. Tais pačiais metais pradėjo lankyti Villanovą universitetą, baigdamas 1958 m. bakalauru laipsniu. Putinas Vincas Mašalaitis yra vedęs Anliorą Pumpulytę ir juodu augina du sūnus - Kęstutį ir Vytautą. Taip pat reiškiasi lietuviškoje veikloje dalyvaudamas įvairiuose lietuviškuose parengimuose. Gyvena Philadelphiaje.

* Elena Padvarietienė, energinga New Yorke lietuvių bendruomenės narė, tragiškai žuvo grįždama iš darbo birželio 15 d. naktį. Pravažiuojanti mašina su ja kartu užmušė ir kitą moterį. Vėliau policijai pavyko pagauti vairuotoją, kuriuo pasirodė buvęs jaunas vienos ilgoninės X-ray technikas. Padvarietienė buvo pašarvota Aromiskio koplyčioje. Pereitą antradienį, gausiems valnikams puošiant koplyčią, su ja atsišveikinti buvo susirinkę jos artimieji ir draugai. Jos pusbroliui kun. Br. Zdanavičiui iš Scrantono sukalbėjus Rožančių, Lietuvių Bendruomenės vardu atsišveikino Jonas Šlepetyš. Jis taip pat newyorkiečių vardu pareiškė užuojautą jos vyrui Vincui, kuris yra veiklus bendruomenininkas ir dabartinės apygardos valdybos narys. Vėlionė paliko liūdinčius ir savo dukrą Reginą Ridikienę bei sūnų Algį. Birželio 19 d. vėlionė palaidota šv. Karolio kapinėse.

* Jonas Šlepetyš išrinktas pirmininkauti New Yorke Liet. Bendruomenės apygardos valdybai; Kitų valdybos narių dar nepavyko išrinkti. Rimkimali bus tęsiami ateinančiame valdybos posėdyje. Prieš tai pirmininku yra buvęs Antanas Šetikas, kuris, kad ir nedalyvaudamas dabar valdyboje, ir ateityje žada dirbti Lietuvių Komitete Pasaulinei Parodai.

* Prov. Jonas Makauskis pakeitė savo gyvenamąją vietą. Dabartinis jo adresas: 638 E. 2nd St., Brooklyn 18, Tel. GE 5-1150.

* Išnuomojamas suaugusiems 5 kambarių butas II aukšte gražioje ramloje vietoje Richmond Hill sekcijoje tris bloka! nuo BMT sub. Tel. HI 1-6040.

Solistė Lionė Jodytė, kuri šiose nuotraukose matoma įvairių koncertų metu, sekmadienį, rugsėjo 29 dieną New Yorke Town Hall salėje rengia savo recitalį. Lionė Jodytė, kaip dainininkė, labai išpopuliarėjo išleidusi savo plokšteles. Ji gyvena Brooklyne, su vyrų Mathe ws augina labai gražią dukrelę.

Jie kurs lietuviška filmą

Kaip iš Kanados informuojama, tenai liepos 27 d. lietuvių aktoriai, vadovaujami energingosios Birutės Pūkelevičiūtės pradeda dirbti prie lietuviško filmo. Bus filmuojama Birutės Pūkelevičiūtės parašytoji komiška pasaka "Aukštinė Žąsis," kuri dideliu pastisekimu jau yra vaidinta Kanados ir JAV lietuvių kolonijose.

Veikalo metrikijoje įrašyta, kad jo autorius yra Barbarossa, o veikalo veiksmas vyksta pasakų metais ir pasakų krašte birželio 11-12 dienomis.

Filmas prasideda šiais žodžiais, kai minežingeris prologe dainuoja:

Kai ima blykėti aušrinė
Ir gėsta prieblandoji diena,
Mane pro miglą sidabrinę
Aplanko nuostabi viešnia...

Vaikystės vasara šviesi —
Tu man tokia esi,
Tu amžinai esi jauna,
Nakties kerėjimų pilna...

Filmo operatorius bus montrealietis Valdis Skudra, o filmui muziką parengė montrealietis Zigmąs Lapinas. Grimas ir perukai rochesteriečio Stasio Ilgūno.

Filme vaidina šie aktoriai: Karalių Kleopą VIII-ąją — Leonas Barauskas iš Chicagos, karalaitę — jo dukterį — taip pat chicagietė Viltis Valčiūnaitė.

Newyorkietis Kazys Vasiliauskas vaidina F Fortunatą — karalijos astrologą.

Hamiltonietė Elena Daugvilytė-Kudabienė vaidina Teodorą — kanclerio našlę, pilies gydytojas bus montrealietis Vyt. Sabalys, chicagietė Zita Kevalaitytė bus Samanaėlės rolėje, taipgi chicagietis Algimantas

Dikinis — Kajetono Geivėniškio vaidmeny, o Kazys Veselka — pilies juokdarys. Žaliojo pingvino uželgos šeiminių bus montrealietis Vincas Skalsgiris, o Barzdyla Ciprijonas — Vincas Smanikštis.

Karalijos laivyno vadą — Admirolą, kaip jau anksčiau šiame laikraštyje buvo paskelbta, vaidins lietuviškojo teatro veteranas Stasys Pilka ir Chicagos.

Filmą suks Atlantic Films & Electronics Ltd, Montrealyje.

SPORTO ŽAIDYNES BIRŽELIO 29 - 30 D.D.

"Tryliktosios Štaurės Amerikos Lietuvių Sportinės Žaidynės įvyksta New Yorke birželio 29-30 d. d. Žaidynės vyks Linden Park aikštėje, Linden Blvd. ir Vermont St., East New Yorke. Oficialus atidarymas birželio 29 d., 10 v. ryto. Sportininkų susipažinimo vakaras įvyks birželio 29 d., šešt. vakara, 8 val., Ridgewood Lanes salėje, 1001 Irving Ave., Brooklyne. Bus vaišės, programa, šoklai. Įėjimas \$3;

sportininkams \$1.50.

Žaidynėms praversti bei taurėms pirkti aukojo: Adolfas Andrusis, Senkus, dr. Skelvys, P. Dimai, dr. Jankauskas, kun. Račkauskas, kun. dr. St. Valiušaitis, Vyt. Beleckas, Petras Katen, Moterų Atstovybės New Yorke skyrius, Dantų Gydytojų Draugija, Amer. Liet. Tarybos New Yorke skyrius, Tautinės Sąjungos 2-rasis skyrius.

Neužmirškite atnaujinti Vienybės prenumeratą!

Birutė Pūkelevičiūtė